

Міністерство освіти і науки України
Донецький національний університет імені Василя Стуса
Економічний факультет
Кафедра міжнародних економічних відносин

ОРИШКО ДАР'Я ОЛЕГІВНА

Допускається до захисту:
Завідувач кафедри міжнародних
економічних відносин, кандидат
економічних наук, доцент
_____ Марія ШКУРАТ
«_____» _____ 2025 р.

**Формування нової моделі торговельно-економічної взаємодії між США та
республікою Корея в контексті угоди ЗВТ**

Спеціальність 292 Міжнародні економічні відносини
Освітньо-професійна програма «Міжнародні економічні відносини»

Кваліфікаційна (магістерська) робота

Науковий керівник:
Юлія ІЩУК, доцент кафедри
міжнародних економічних відносин,
доктор філософії, доцент

Підпис

Оцінка: _____ / _____ / _____
(бали / за шкалою ЄКТС / за національною шкалою)
Голова ЕК: _____
(підпис)

Вінниця – 2025

АНОТАЦІЯ

Оришко Д.О. Кваліфікаційна магістерська робота. Формування нової моделі торговельно-економічної взаємодії між США та Республікою Корея в контексті угоди ЗВТ. Спеціальність 292 міжнародні економічні відносини. Освітня програма «Міжнародні економічні відносини». Донецький національний університет імені Василя Стуса. Вінниця, 2025.

У кваліфікаційній (магістерській) роботі розглянуто теоретичні засади формування моделей торговельно-економічної взаємодії в умовах глобалізації. Проведено аналіз формування нової моделі торговельно-економічної взаємодії США та Республіки Корея. Розроблено рекомендації щодо посилення економічної взаємодії між США та Республікою Корея, що охоплюють розвиток людського капіталу, підтримку інновацій, цифрову торгівлю та адаптацію державної політики.

Основними результатами дослідження є визначення ефективності чинної моделі торговельно-економічної взаємодії між США та Кореєю, окреслення впливу глобальних викликів цифровізації, «зеленої» трансформації та економічних зрушень на подальший розвиток партнерства. Обґрунтовані результати моделювання формування ВВП країн-учасниць KORUS FTA.

Ключові слова: міжнародна торгівля, вільна торгівля, KORUS FTA, економічна інтеграція, інвестиції, технологічне співробітництво, США, Республіка Корея, експорт, імпорт, міжнародні економічні відносини.

с. 92, 9 табл., 22 рис., 1 дод., бібліограф.: 65 найм.

Oryshko D. O. Qualification Master's Thesis. Formation of a New Model of Trade and Economic Cooperation between the United States and the Republic of Korea in the Context of the Free Trade Agreement. Specialty 292 International Economic Relations. Educational Program “International Economic Relations.” Vasyl’ Stus Donetsk National University, Vinnytsia, 2025.

The qualification (master’s) thesis, the theoretical foundations of shaping models of trade and economic interaction under globalization are examined. The study analyzes the formation of a new model of trade and economic cooperation between the United States and the Republic of Korea. Recommendations are developed to strengthen bilateral economic interaction, encompassing the development of human capital, support for innovation, digital trade, and the adaptation of public policy.

The main results of the research include an assessment of the effectiveness of the current model of U.S.–Korea trade and economic cooperation, identification of the impact of global challenges such as digitalization, the “green” transition, and economic shifts on the future evolution of the partnership, as well as substantiated modeling results of GDP formation in the KORUS FTA member countries.

Keywords: international trade, free trade, KORUS FTA, economic integration, investment, technological cooperation, USA, Republic of Korea, export, import, international economic relations.

p.92, 9 tabl., 22 fig., 1 application, bibliography: 65 it

ЗМІСТ

ВСТУП.....	5
РОЗДІЛ 1 ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ МОДЕЛЕЙ ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОЇ ВЗАЄМОДІЇ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ	9
1.1 Теоретичні підходи до аналізу міжнародної торгівлі та економічної інтеграції.....	9
1.2 Моделі торговельно-економічного співробітництва у світовій практиці	12
1.3 Особливості вільних торговельних угод (ЗВТ) як форми міжнародної економічної взаємодії	17
РОЗДІЛ 2 АНАЛІЗ РОЗВИТКУ ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИХ ВІДНОСИН МІЖ США ТА РЕСПУБЛІКОЮ КОРЕЯ	23
2.1 Аналіз еволюції та впливу угоди про ЗВТ між США та Республікою Корея (KORUS FTA) на розвиток двосторонніх торговельно-економічних відносин .	23
2.2 Динаміка двосторонньої торгівлі товарами та послугами: структура, тенденції та проблеми	30
2.3 Оцінка ефективності чинної моделі торговельно-економічної взаємодії між США та Південною Кореєю	45
РОЗДІЛ 3 ФОРМУВАННЯ НОВОЇ МОДЕЛІ ТОРГОВЕЛЬНО- ЕКОНОМІЧНОЇ ВЗАЄМОДІЇ США ТА РЕСПУБЛІКИ КОРЕЯ.....	61
3.1 Вплив глобальних викликів (геологічні зміни, цифровізація, «зелена економіка») на двосторонні відносини	61
3.2 Перспективи трансформації KORUS FTA: напрями модернізації та розширення співпраці	66
3.3 Стратегічні напрями розвитку нової моделі торговельно-економічної взаємодії між США та Республікою Корея	72
ВИСНОВКИ	81
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	84

ВСТУП

Актуальність теми дослідження. У сучасних умовах глобалізації міжнародна торгівля є одним із провідних чинників економічного розвитку, інтеграції держав у світове господарство та забезпечення конкурентоспроможності національних економік. Лібералізація торгівлі, розвиток інтеграційних процесів і формування регіональних економічних блоків виступають ключовими тенденціями 21 століття. В цьому контексті угоди про вільну торгівлю стають дієвими інструментами поглиблення економічного співробітництва між країнами, сприяючи розширенню ринків збуту, залученню інвестицій і передачі технологій.

Однією з найважливіших та найуспішніших моделей такого співробітництва є Угода про вільну торгівлю між Сполученими Штатами Америки та Республікою Корея (KORUS FTA), яка набула чинності у 2012 році. Вона стала якісно новим етапом у розвитку двосторонніх економічних відносин, заклавши основу для лібералізації товарообігу, зростання інвестицій та активізації технологічного обміну. KORUS FTA охоплює широкий спектр різних сфер, від скасування митних бар'єрів до регулювання інтелектуальної власності, фінансових послуг, електронної комерції та сталого розвитку, що робить її зразком глибокої економічної інтеграції між розвиненими державами.

Особливої актуальності набуває дослідження чинної моделі торговельно-економічної взаємодії між США та Республікою Корея, адже обидві країни виступають лідерами у сфері високих технологій, енергетики, автомобілебудування, фінансів і цифрових послуг. Їхнє партнерство має стратегічне значення не лише для національних економік, а й для забезпечення стабільності у всьому Азійсько-Тихоокеанському регіоні.

Актуальність теми зумовлена необхідністю комплексної оцінки результатів дії KORUS FTA, дослідження впливу глобальних викликів на розвиток торговельно-економічних відносин між США та Республікою Корея, а також формування стратегічних напрямів розвитку нової моделі партнерства,

орієнтованої на інноваційність, стійкість і взаємовигідність.

Питанням вивчення розвитку міжнародного інтеграційного середовища присвячено значна кількість наукових досліджень. Ці питання досліджують зарубіжні та вітчизняні вчені: Баб'яр І., Прохорова М. [56], Баула О.В., Кравчук П.Я. [54], Гаврилюк О.І. [17], Руденко В.М. [19], Комар Н. М. [12], Кругман П., Обстфельд М., Меліц М. [8], Федорів І. [57], Сидорено О. [25], Шелудько О.В. [18], та багато інших.

Метою дослідження - обґрунтування теоретичних засад і розробка практичних рекомендацій формування нової моделі торговельно-економічної взаємодії між США та Республікою Корея в контексті реалізації Угоди про вільну торгівлю KORUS FTA, з урахуванням сучасних глобальних трансформацій.

Завдання дослідження:

- визначити теоретичні підходи до аналізу міжнародної торгівлі та економічної інтеграції;
- описати моделі торговельно-економічного співробітництва у світовій практиці;
- дослідити особливості вільних торговельних угод, як форм міжнародної економічної взаємодії;
- зробити аналіз еволюції та впливу угоди про ЗВТ KORUS FTA на розвиток двосторонніх торговельно-економічних відносин;
- проаналізувати динаміку двосторонньої торгівлі товарами та послугами;
- оцінити ефективність чинної моделі торговельно-економічної взаємодії між США та Республікою Корея;
- визначити вплив глобальних викликів на двосторонні відносини;
- дослідити перспективи трансформації KORUS FTA;
- охарактеризувати стратегічні напрями розвитку нової моделі торговельно-економічної взаємодії між США та Республікою Корея.

Об'єкт дослідження - торговельно-економічні відносини між США та

Республікою Корея, що трансформуються під впливом реалізації Угоди KORUS FTA та глобальних змін у світовій економіці.

Предмет дослідження - тенденції, проблеми та можливості розвитку торговельно-економічної співпраці між США та Республікою Корея, механізми й інструменти її реалізації в межах Угоди KORUS FTA та напрями модернізації в умовах глобалізації.

Інформаційна база дослідження: наукові статті з економіки, з міжнародних відносин, політичної економії та міжнародної торгівлі, економічні бази даних, які містять інформацію про міжнародну торгівлю, інвестиції, економічні показники, дані міжнародних організацій, публікації у наукових журналах та збірниках конференцій.

Методи при написанні кваліфікаційної роботи: було використано такі загальнонаукові та спеціальні методи дослідження, як систематизація, логічне узагальнення, групування формулювання висновків з проведених досліджень, методи економічної статистики даних для характеристики розвитку певних економічних факторів.

Теоретичне та практичне значення одержаних результатів. Теоретичне значення полягає у систематизації підходів до оцінки ефективності угод про вільну торгівлю та визначенні стратегічних напрямів розвитку формування нової моделі двостороннього партнерства в умовах глобальних змін. Практичне значення полягає у можливості використання результатів дослідження для розроблення рекомендацій щодо вдосконалення механізмів торговельно-економічної співпраці, диверсифікації інвестиційних потоків, розвитку високотехнологічних секторів та поглиблення інтеграції між США та Кореєю. Результати роботи можуть бути застосовані в аналітичній діяльності урядових структур, міжнародних організацій, а також у подальших наукових дослідженнях у сфері міжнародних економічних відносин.

Наукові результати дослідження полягають у:

1. Обґрунтовано результати моделювання впливу рівня безробіття та активності державного сектора на формування ВВП країн-учасниць KORUS

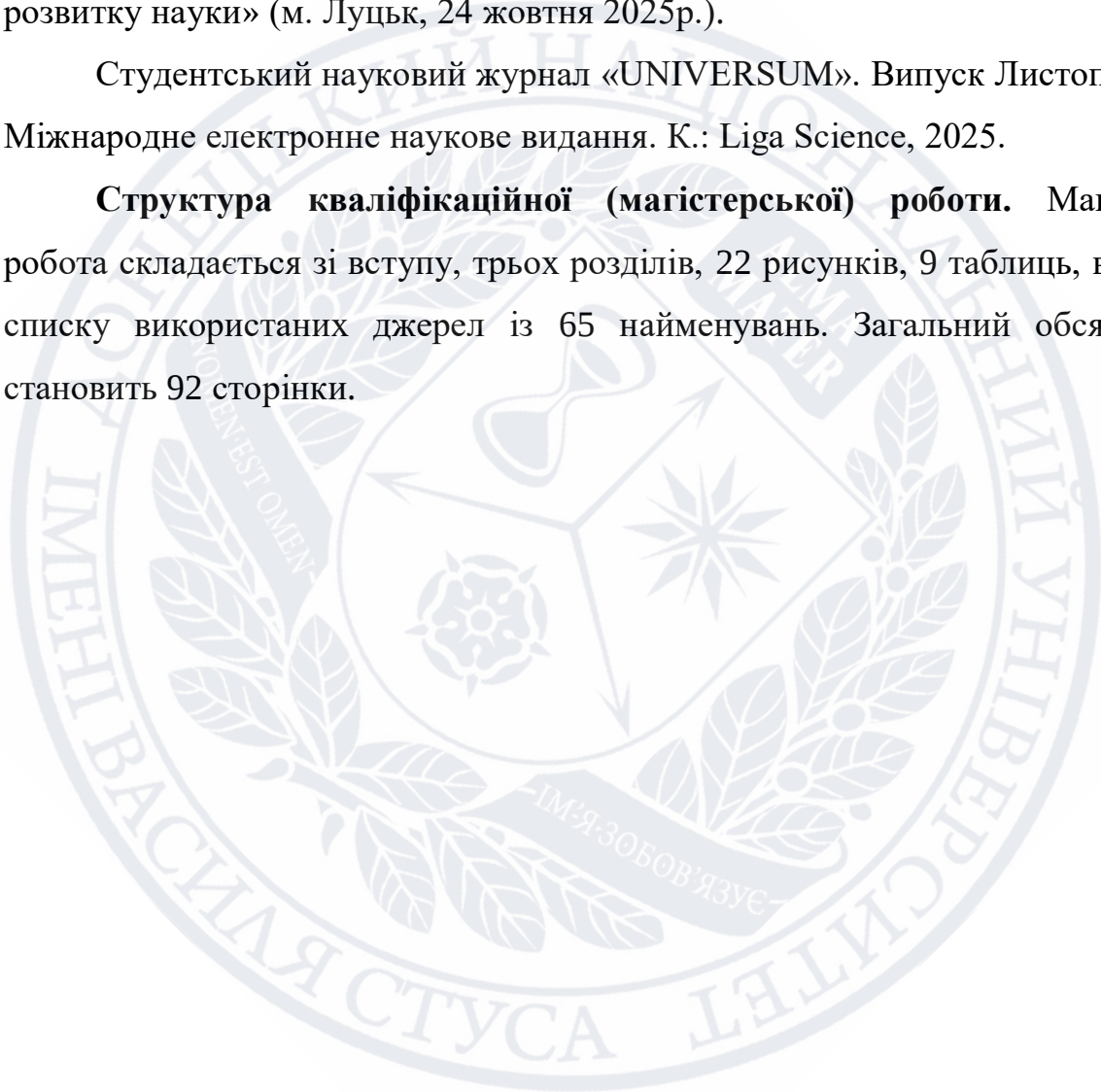
FTA.

2. Запропоновано рекомендації щодо посилення економічної взаємодії між США та Республікою Корея, що охоплюють розвиток людського капіталу, підтримку інновацій, цифрову торгівлю та адаптацію державної політики.

Апробація результатів дослідження. Матеріали X Міжнародної студентської наукової конференції «Сучасні аспекти та перспективні напрямки розвитку науки» (м. Луцьк, 24 жовтня 2025р.).

Студентський науковий журнал «UNIVERSUM». Випуск Листопад 2025. Міжнародне електронне наукове видання. К.: Liga Science, 2025.

Структура кваліфікаційної (магістерської) роботи. Магістерська робота складається зі вступу, трьох розділів, 22 рисунків, 9 таблиць, висновків, списку використаних джерел із 65 найменувань. Загальний обсяг роботи становить 92 сторінки.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ МОДЕЛЕЙ ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОЇ ВЗАЄМОДІЇ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ

1.1 Теоретичні підходи до аналізу міжнародної торгівлі та економічної інтеграції

Міжнародна торгівля та економічна інтеграція посідають центральне місце у системі міжнародних економічних відносин, адже саме вони забезпечують формування глобального економічного простору та визначають напрямки розвитку національних економік у сучасних умовах. Теоретичні підходи до аналізу цих явищ мають багатовікову історію, що демонструє еволюцію наукових поглядів від простих ідей накопичення багатства до складних концепцій багаторівневої інтеграції та глобалізації [1].

Першим системним підходом до аналізу міжнародної торгівлі був меркантилізм (XV-XVII ст.), прихильники якого вважали зовнішню торгівлю основним джерелом збагачення нації. Відповідно, головним завданням державної політики було стимулювання експорту й обмеження імпорту з метою накопичення дорогоцінних металів. У подальшому класична школа політичної економії запропонувала інший погляд на торгівлю. А. Сміт (1776) обґрунтував теорію абсолютних переваг, згідно з якою кожна країна повинна спеціалізуватися на виробництві тих товарів, у яких вона має найнижчі витрати порівняно з іншими. Д. Рікардо (1817) розвинув концепцію порівняльних переваг, довівши, що міжнародна торгівля вигідна навіть тоді, коли одна країна є більш ефективною у виробництві всіх товарів, адже вигоди забезпечуються за рахунок відносних витрат.

Подальші дослідження поглибили розуміння факторів, що визначають спеціалізацію. Так, модель Хекшера-Оліна (20-ті роки XX ст.) пояснювала структуру міжнародної торгівлі різницею у забезпеченості країн факторами виробництва: капіталом, працею, землею. Згодом було сформульовано теорему

вирівнювання цін на фактори виробництва, яка вказувала на тенденцію до зближення рівня заробітної плати і прибутковості капіталу внаслідок розвитку торгівлі. Водночас, реальні процеси продемонстрували певні суперечності (парадокс Леонтьєва) [2].

У другій половині XX століття важливого значення набула так звана гравітаційна модель міжнародної торгівлі, яка пояснює торговельні потоки між країнами розмірами їхніх економік та географічною відстанню. Ця модель підтверджує, що країни з великим обсягом ВВП та близьким географічним розташуванням мають вищий рівень торгівлі між собою. Водночас емпіричні дослідження показали, що навіть у добу глобалізації географічний фактор і спільність кордонів залишаються вагомими детермінантами інтеграційних процесів. Розвитком цього підходу стала так звана «нова нова теорія торгівлі» (М. Меліц, 2003), яка акцентує на неоднорідності фірм і ролі найпродуктивніших підприємств у формуванні експортних потоків. Ця концепція дозволяє пояснити, чому лише частина компаній виходить на міжнародні ринки, тоді як інші залишаються орієнтованими на внутрішній попит [2].

У другій половині XX ст. сформувалася нова теорія міжнародної торгівлі (П. Кругман, Е. Хелпман), що враховувала роль зростаючих масштабів виробництва, монополістичної конкуренції та інновацій у формуванні торговельних потоків. Важливим доповненням стала концепція конкурентних переваг М. Портера, яка акцентувала на ролі національних кластерів і державної політики у формуванні конкурентоспроможності.

Після Другої світової війни у світовій економічній думці зросла увага до проблем міжнародної економічної інтеграції. Одним із перших дослідників став Б. Балашша, який у праці *The Theory of Economic Integration* запропонував розглядати інтеграцію як процес і стан. Як процес вона означає поступове усунення бар'єрів у взаємній торгівлі, а як стан - відсутність дискримінації між економіками країн. Балашша виділив послідовні етапи інтеграції: зона преференційної торгівлі, зона вільної торгівлі, митний союз, спільний ринок, економічний союз та повна економічна інтеграція [2].

Вагомий внесок зробив Д. Вайнер, який розробив теорію митного союзу, виділивши ефекти «створення торгівлі» (trade creation) та «відхилення торгівлі» (trade diversion). Він доводив, що інтеграція може як підвищувати добробут за рахунок більш ефективного розподілу ресурсів, так і знижувати його, якщо відбувається заміщення імпорту з ефективніших країн-неучасниць товарами менш конкурентних країн-партнерів. Дж. Мід зосередив увагу на споживчих ефектах інтеграції та розробив теорію «торговельної експансії», підкреслюючи, що повна мобільність факторів виробництва у межах інтеграційних об'єднань сприяє зростанню добробуту.

Додатковий внесок у розвиток інтеграційної теорії зробив Ж. Тінберген, який виокремив поняття «негативної інтеграції» (усунення торговельних бар'єрів) та «позитивної інтеграції» (створення нових спільних інститутів і політик). Саме другий аспект нині набуває особливого значення, адже сучасні інтеграційні об'єднання виходять далеко за межі тарифних домовленостей, охоплюючи питання конкурентної політики, охорони довкілля, соціальних стандартів та цифровізації. Інтеграція при цьому дедалі частіше розглядається не лише як економічний, а й як політичний та соціальний процес, що змінює взаємовідносини держав і впливає на ідентичність громадян.

Українські дослідники (Є. Грищенко, Н. Скоробогатова) наголошують, що економічна інтеграція є складним процесом, що поєднує мікрорівень (взаємодію підприємств, насамперед транснаціональних корпорацій) та макрорівень (угоди між державами). Вони підкреслюють, що інтеграція може розглядатися як процес поступового зниження бар'єрів і як кінцевий стан повного об'єднання економік, коли політичні кордони втрачають економічне значення [3].

У науковій літературі виділяють кілька напрямів дослідження інтеграції:

- неолібералізм (1950-1960-ті рр.) розглядав інтеграцію як результат дії ринкових сил та конкуренції, без державного втручання;
- корпораціоналізм підкреслював роль транснаціональних корпорацій у зближенні економік, тоді як державне регулювання відводилося на другий план;

- структуралізм трактував інтеграцію як необхідність структурних змін у національних господарствах, що забезпечують новий рівень організації економічного простору;
- неокейнсіанство розглядало інтеграцію як поєднання вигод від співпраці із збереженням автономії національних економік, тоді як дирижизм робив акцент на необхідності координації економічної та соціальної політики учасників інтеграційних угод.

Ці підходи заклали основу для сучасного розуміння інтеграції як багаторівневого процесу, у якому поєднуються ринкові механізми, діяльність корпорацій та державна політика [4].

У сучасних дослідженнях актуальним є питання співвідношення інтеграції та глобалізації. Деякі автори використовують ці поняття як взаємозамінні, проте більш поширеним є підхід, згідно з яким глобалізація - це всеохопний процес формування світового економічного простору, тоді як інтеграція стосується зближення економік окремих груп країн. Іншими словами, глобалізацію можна розглядати як інтеграцію у загальносвітовому масштабі.

Таким чином, теоретичні підходи до аналізу міжнародної торгівлі та інтеграції демонструють поступову еволюцію від класичних уявлень про спеціалізацію і вигоди від обміну до складних концепцій багаторівневої інтеграції та глобалізації. Сучасна економічна наука трактує інтеграцію як процес і результат, що охоплює як мікрорівень взаємодії підприємств, так і макрорівень міждержавних угод. Водночас інтеграція і глобалізація взаємопов'язані: перша є складовою другої, тоді як глобалізація забезпечує умови для поглиблення інтеграційних процесів у світовій економіці.

1.2 Моделі торговельно-економічного співробітництва у світовій практиці

У сучасній економіці торговельно-економічне співробітництво між країнами є одним з ключових чинників забезпечення зростання та інтеграції

національних господарств у глобальну систему. Наукові дослідження та практика міжнародних відносин свідчать про наявність різних моделей співробітництва, які відрізняються рівнем інтеграції, ступенем лібералізації торгівлі та глибиною координації економічної політики.

Поняття економічної інтеграції було вперше систематизовано в працях відомих економістів, зокрема Бели Баласси, Якоба Вінера та Пола Кругмана. Так, у своїй праці «Теорія економічної інтеграції» (1961) Бела Баласса визначив інтеграцію як процес поглиблення економічних зв'язків між національними економіками шляхом добровільного об'єднання ринків. Він також розробив класифікацію форм інтеграції залежно від рівня економічної взаємодії. Бела Баласса дійшов висновку, що міжнародна інтеграція не є повною формою інтеграції, оскільки справжня інтеграція передбачає не лише взаємодію, а й поступове узгодження інтересів країн-учасниць інтеграційного об'єднання [5].

Основною метою інтеграційних процесів є підвищення економічної ефективності, конкурентоспроможності та стабільності економік країн-учасниць завдяки створенню спільних ринків і координації економічної політики. Інтеграція може відбуватись як у багатосторонньому форматі (наприклад, ЄС, НАФТА/USMCA, АСЕАН), так і на двосторонньому рівні, що набуває особливої важливості в умовах посилення торговельного протекціонізму та потреби врахування регіональних особливостей.

У своєму розвитку міжнародна економічна інтеграція проходить кілька послідовних етапів, кожен з яких передбачає глибше економічне об'єднання та має власні характеристики. До основних форм інтеграційних об'єднань належать: зона вільної торгівлі, митний союз, спільний ринок, економічний союз та валютний союз. Наступним кроком повної інтеграції може стати формування політичного союзу, коли виробнича інтеграція переходить у торговельно-виробничу [6].

Економічний союз формується на етапі високого рівня економічного розвитку країн-учасниць і передбачає впровадження узгодженої або навіть єдиної економічної політики, що дозволяє усунути всі бар'єри у взаємній

торгівлі. У межах такого союзу створюються міждержавні або наддержавні інституції, які координують спільні дії. Валютний союз, у свою чергу, є формою економічного союзу і водночас його важливою складовою [2].

У теорії економічної інтеграції зазвичай виокремлюють п'ять основних рівнів (етапів) інтеграційного процесу, які демонструють поступове поглиблення економічної взаємодії між країнами:

1. Зона вільної торгівлі (ЗВТ) - країни-учасниці скасовують мита та кількісні обмеження у взаємній торгівлі, водночас зберігаючи власну зовнішньоторговельну політику щодо третіх країн.

Приклад: Угода про зону вільної торгівлі між США та Південною Кореєю (KORUS FTA).

2. Митний союз - окрім ліквідації внутрішніх торговельних бар'єрів, країни встановлюють єдиний зовнішній тариф стосовно третіх країн.

Приклад: Митний союз у рамках Євразійського економічного союзу (ЄАЕС).

3. Спільний ринок - передбачає не лише вільну торгівлю, а й забезпечення вільного руху капіталу, робочої сили та послуг між країнами-членами.

Приклад: Єдиний європейський ринок до введення євро.

4. Економічний союз - передбачає глибшу інтеграцію через координацію або уніфікацію економічної політики, зокрема монетарної, фіскальної та соціальної.

Приклад: Європейський Союз після запровадження євро.

5. Повна економічна інтеграція (політичний союз) - найвищий рівень інтеграції, який включає створення наднаціональних органів управління, спільного бюджету та єдиної системи економічного регулювання.

Приклад: ЄС, хоча поки що не є повністю політичним союзом у повному розумінні (оскільки держави-члени зберігають значну частину національного суверенітету), він фактично функціонує як єдина економічна наддержавна система з глибокою координацією політик. Такий формат є унікальним у світі й найближчим до теоретичної моделі повної економічної інтеграції [6].

Кожен етап інтеграції має свої переваги та виклики, а також потребує певного рівня політичної згоди й інституційної готовності. Найбільш поширеною формою, особливо у двосторонніх відносинах, є зона вільної торгівлі, яка дозволяє країнам зберігати суверенітет у зовнішньоекономічній політиці, одночасно поглиблюючи взаємну торгівлю [7].

Важливим контекстом розвитку моделей торговельно-економічного співробітництва є діяльність Світової організації торгівлі (СОТ), яка з 1995 року стала основним інститутом багатосторонньої лібералізації торгівлі. Її правила створюють універсальну основу для розвитку міжнародної торгівлі, проте водночас вони допускають існування регіональних і двосторонніх угод за умови, що ті сприяють поглибленню торгівлі, а не створюють нових бар'єрів для третіх країн. Це пояснює паралельний розвиток двох форматів співпраці: глобальної, що охоплює майже всі держави світу, та регіональної, яка зосереджена на інтеграції окремих груп країн.

На практиці регіональні моделі часто стають відповіддю на уповільнення багатосторонніх переговорів у межах СОТ, особливо після застою у Дохійському раунді (з 2001 р.). Нездатність досягти домовленостей щодо подальшої лібералізації змусила країни активніше розвивати регіональні формати - від класичних ЗВТ до мегарегіональних угод нового покоління.

Таким чином, регіональні інтеграційні об'єднання почали виконувати роль «будівельних блоків» глобальної системи торгівлі, водночас створюючи і певні виклики для СОТ, адже формують множинність норм і стандартів, що не завжди узгоджуються з багатосторонніми правилами.

Зона Вільної торгівлі між США та Республікою Корея яскраво демонструє, як навіть держави з різними рівнями економічного розвитку можуть отримувати суттєві вигоди від лібералізації торгівлі, не втрачаючи контролю над ключовими аспектами економічного управління [8].

На початку XXI ст. світова економіка зазнала значних трансформацій, що зумовило появу нових форматів інтеграції, які виходять за рамки класичних схем. Глибокі та всеосяжні зони вільної торгівлі (DCFTA). Ці угоди

передбачають не лише лібералізацію тарифів, а й гармонізацію законодавства, стандартизацію продукції, регуляторну співпрацю. Прикладом є Угода про асоціацію між Україною та ЄС, яка стала інструментом поступового включення України до європейського економічного простору. Мегарегіональні угоди. Серед них - Всеосяжне і прогресивне Транстихоокеанське партнерство (СРТПР), яке охоплює 11 країн Азійсько-Тихоокеанського регіону, та Регіональне всеосяжне економічне партнерство (RCEP), що об'єднало 15 держав Східної Азії. Ці моделі ґрунтуються на комплексному підході, який включає торгівлю товарами та послугами, інвестиції, захист інтелектуальної власності, екологічні стандарти. Гібридні формати [9].

Вони поєднують торговельну лібералізацію з іншими сферами співпраці: інноваціями, наукою, екологією, цифровою економікою. Яскравим прикладом є Угода про всеосяжну економічну та торговельну співпрацю між ЄС та Канадою (СЕТА).

У світовій практиці можна виокремити два типи моделей співробітництва залежно від ступеня передачі суверенних повноважень:

- міжурядові моделі базуються на консенсусі та добровільних домовленостях, без створення наднаціональних органів (ЄАВТ, АСЕАН);
- наднаціональні моделі передбачають створення органів влади, рішення яких є обов'язковими для всіх учасників. (Європейський Союз, де функціонують Європейська комісія, Європарламент, Європейський суд. Оцінка ефективності моделей) [10].

Кожна модель співробітництва має свої переваги та ризики. Для країн, що розвиваються, ЗВТ є засобом залучення до міжнародної торгівлі, тоді як для розвинених держав ефективнішими є глибші форми інтеграції, які забезпечують стабільність ринків та синергію економічної політики.

Мегарегіональні угоди створюють можливості для формування нових центрів сили у глобальній економіці, тоді як гібридні формати дозволяють поєднувати економічні та політичні цілі [11].

Світова практика демонструє наявність широкого спектра моделей

торговельно-економічного співробітництва - від преференційних зон до мегарегіональних угод нового покоління. Вибір моделі залежить від стратегічних інтересів держав, рівня їх економічного розвитку та готовності делегувати частину суверенітету наднаціональним інститутам. Загальною тенденцією сучасності є зростання ролі глибоких і комплексних угод, які охоплюють не лише сферу торгівлі, а й інвестиції, технології, екологію та цифрову економіку.

1.3 Особливості вільних торговельних угод (ЗВТ) як форми міжнародної економічної взаємодії

Вільні торговельні угоди посіли одне з провідних місць серед форм міжнародної економічної взаємодії в умовах сучасної глобалізації. Вони поєднують прагнення країн до лібералізації торгівлі з необхідністю збереження власного економічного суверенітету, що робить цей формат більш гнучким у порівнянні з митними союзами чи економічними об'єднаннями. Основний зміст ЗВТ полягає у домовленості між державами-учасниками щодо скасування або істотного зменшення митних тарифів та кількісних обмежень у взаємній торгівлі, при цьому кожна країна зберігає право самостійно визначати митну політику стосовно третіх країн. Це, з одного боку, створює умови для розширення обсягів торговельного обміну, а з іншого дозволяє уникнути надмірних втрат контролю над зовнішньоекономічними процесами. Такий підхід особливо важливий для держав, які з обережністю ставляться до передачі частини свого суверенітету наднаціональним структурам [12].

Формування ЗВТ має низку характерних рис. Передусім воно передбачає наявність певних передумов: економіко-географічної близькості, розвиненої транспортної та логістичної інфраструктури, відносної подібності рівнів економічного розвитку, а також культурної й історичної спорідненості. Саме ці чинники пояснюють успішність класичних прикладів, зокрема Північноамериканської угоди про вільну торгівлю (NAFTA), укладеної у 1994

році між США, Канадою та Мексикою, яка згодом трансформувалася в сучасну угоду USMCA. Іншим прикладом є Європейська асоціація вільної торгівлі (EFTA), створена у 1960 році, що об'єднала невеликі, але економічно сильні країни Європи, які прагнули отримати переваги від лібералізації торгівлі без необхідності поглибленої політичної інтеграції [14].

Зони вільної торгівлі відрізняються від інших форм інтеграційних об'єднань тим, що не потребують єдиної зовнішньоторговельної політики, надаючи країнам-учасникам можливість зберігати відносну самостійність у прийнятті рішень. Водночас саме ця особливість створює певні труднощі: необхідність застосування складних правил визначення походження товарів для уникнення «ефекту перенаправлення торгівлі». Йдеться про ситуацію, коли продукція з третіх країн спершу ввозиться через державу з найнижчими тарифами в межах ЗВТ, а далі безмитно постачається на ринки інших учасників. Подолання цієї проблеми потребує впровадження додаткових адміністративних і контрольних заходів, що іноді знижує очікувану результативність функціонування ЗВТ.

Сучасні торговельні угоди вирізняються більшою комплексністю у порівнянні з класичними моделями. Якщо раніше їхня головна мета зводилася до зменшення тарифних обмежень, то нині вони часто охоплюють регуляторну гармонізацію, уніфікацію стандартів продукції, положення щодо захисту інвестицій, прав інтелектуальної власності, механізмів державних закупівель, трудових норм і екологічних вимог. Такі угоди відомі під назвою «глибокі та всеосяжні зони вільної торгівлі» (Deep and Comprehensive Free Trade Areas, DCFTA). Прикладом є Угода про асоціацію між Україною та ЄС, що передбачає не лише поступове скасування мит, а й адаптацію українського законодавства до норм ЄС, інтеграцію у внутрішній ринок Союзу та підвищення конкурентоспроможності національної економіки [15].

Переваги зон вільної торгівлі є очевидними та підтверджуються практичним досвідом. Вони сприяють зростанню обсягів взаємного товарообігу, підвищують ефективність виробництва за рахунок спеціалізації та ефекту

масштабу, розширюють асортимент і забезпечують зниження цін для споживачів, а також стимулюють залучення іноземних інвестицій. Для країн, що розвиваються, участь у ЗВТ виступає інструментом інтеграції до глобальних ланцюгів створення доданої вартості та доступу до сучасних технологій. За оцінками Світової організації торгівлі, нині близько половини світового товарообігу здійснюється в рамках регіональних торговельних угод, і їхня кількість постійно зростає: якщо у 1990 році СОТ зафіксувала близько 30 таких угод, то у 2024 році їх уже понад 350 [12].

Разом з тим, функціонування ЗВТ супроводжується й певними ризиками. Згідно з теорією митних союзів, сформульованою Дж. Вайнером, поряд із позитивним ефектом створення торгівлі (trade creation), коли менш ефективне внутрішнє виробництво замінюється дешевим імпортом із країн-партнерів, можливе виникнення й негативного ефекту відхилення торгівлі (trade diversion). Останній проявляється у витісненні більш конкурентоспроможного імпорту з третіх країн товарами партнерів по ЗВТ, що може призводити до зниження загального рівня добробуту. Для держав із нижчим рівнем економічного розвитку додатковою загрозою є «асиметричний розподіл вигод», коли основні переваги отримує сильніший партнер, а слабший стикається з посиленням конкуренції, втратою частини тарифних надходжень та ризиками структурного безробіття [13].

Практичним прикладом слугує досвід функціонування Північноамериканської угоди NAFTA: Сполучені Штати отримали суттєві вигоди у вигляді розширення ринку збуту та доступу до дешевої робочої сили в Мексиці, тоді як остання зіткнулася з серйозними проблемами у сільськогосподарському секторі через конкуренцію з американськими виробниками. Подібні ситуації простежуються і в інших регіонах. Так, Африканська континентальна зона вільної торгівлі (AfCFTA), яка почала діяти у 2021 році та об'єднала 54 держави, створила ринок із населенням понад 1,3 мільярда осіб. Очікується, що ця угода сприятиме економічному розвитку та залученню інвестицій, проте одночасно підвищує ризики для менших економік,

які можуть виявитися неспроможними конкурувати з потужнішими країнами.

Зони вільної торгівлі мають не лише економічне, а й політичне та геоекономічне значення. Для багатьох держав вони виступають важливим інструментом реалізації зовнішньої політики. Наприклад, США активно використовують ЗВТ для зміцнення геополітичних позицій, просування власних стандартів та впливу на економічні моделі партнерів [15]. Європейський Союз, своєю чергою, розглядає такі угоди як елемент політики «сусідства» та поширення європейських норм за межі власної території. Це підтверджує, що ЗВТ не можна розглядати виключно як економічний феномен - вони є також вагомим складовою стратегій держав у глобальній конкуренції.

Варто окремо відзначити тенденцію до формування мегарегіональних угод, серед яких Всеосяжне і прогресивне транстихоокеанське партнерство (СРТПР) та Регіональне всеосяжне економічне партнерство (RCEP). Такі домовленості охоплюють десятки держав, створюючи масштабні ринки та нові центри економічної потужності. Вони значно виходять за межі традиційних форматів ЗВТ, включаючи положення щодо розвитку цифрової економіки, дотримання екологічних стандартів, трудових прав та інституційних механізмів врегулювання спорів. Поява подібних угод засвідчує ускладнення та поглиблення інтеграційних процесів у 21 столітті [14].

Таким чином, вільні торговельні угоди становлять особливу форму міжнародної економічної взаємодії, яка поєднує прагнення до відкритості та співробітництва із збереженням національної економічної автономії. Їхня результативність визначається низкою чинників, серед яких структура економіки країн-учасниць, рівень їхнього розвитку, політична стабільність, готовність до гармонізації законодавства й адаптації стандартів. У світовій практиці простежується тенденція, що, попри наявність певних ризиків, ЗВТ посідають дедалі важливіше місце у глобальній економічній системі, виступаючи не лише інструментом торгівлі, але й засобом реалізації геополітичних стратегій, елементом конкурентної боротьби та одним із базових блоків сучасної економічної архітектури.

Висновки до розділу 1

У першому розділі було розглянуто теоретико-методологічні засади формування моделей торговельно-економічної взаємодії в умовах глобалізації. Було простежено еволюцію наукових підходів до аналізу міжнародної торгівлі та економічної інтеграції - від меркантилістських ідей та класичної політичної економії (А. Сміт, Д. Рікардо) до сучасних концепцій нової та «нової нової» теорій торгівлі (П. Кругман, М. Меліц), які враховують вплив зростаючих масштабів виробництва, інновацій і ролі провідних компаній у глобальній економіці. Теоретичні моделі, запропоновані Хекшером-Олінім, Вайнером, Балассою, Мідом та іншими дослідниками, заклали основу для розуміння інтеграційних процесів, які нині мають багаторівневий характер і поєднують економічні, політичні та соціальні аспекти.

У розділі було узагальнено світовий досвід формування моделей торговельно-економічного співробітництва, серед яких виокремлюють класичні етапи інтеграції - зони вільної торгівлі, митні союзи, спільні та економічні ринки, валютні та політичні союзи. Розвиток інтеграції відбувається як у двосторонньому, так і багатосторонньому форматі, що підтверджують приклади ЄС, NAFTA/USMCA, АСЕАН, ЄАЕС та інших інтеграційних об'єднань. Водночас особлива увага приділена новим форматам співпраці - глибоким і всеосяжним зонам вільної торгівлі (DCFTA), мегарегіональним об'єднанням (CPTPP, RCEP), а також гібридним угодам, які охоплюють не лише торгівлю товарами, а й питання інвестицій, інновацій, цифрової економіки та екологічних стандартів. Окремо було досліджено специфіку вільних торговельних угод як найбільш поширеної форми міжнародної економічної взаємодії. Вони поєднують прагнення країн до відкритості та співробітництва із збереженням економічного суверенітету, забезпечуючи вигоди у вигляді зростання торгівлі, розширення асортименту продукції, залучення інвестицій та інтеграції до глобальних ланцюгів створення доданої вартості.

Таким чином, у першому розділі було показано, що міжнародна торгівля та економічна інтеграція є не лише економічними процесами, а й важливими

інструментами геополітики та стратегічного розвитку держав. Моделі співробітництва виступають одночасно будівельними блоками глобальної торговельної системи та елементами конкурентної боротьби за вплив у світі. Сформовані теоретичні й методологічні підходи створюють підґрунтя для подальшого аналізу особливостей торговельно-економічної взаємодії між США та Республікою Корея в контексті функціонування угоди про вільну торгівлю.

РОЗДІЛ 2

АНАЛІЗ РОЗВИТКУ ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИХ ВІДНОСИН МІЖ США ТА РЕСПУБЛІКОЮ КОРЕЯ

2.1 Аналіз еволюції та впливу угоди про ЗВТ між США та Республікою Корея (KORUS FTA) на розвиток двосторонніх торговельно-економічних відносин

Торговельно-економічні відносини між Сполученими Штатами Америки та Республікою Корея мають глибоке історичне коріння, що бере початок із середини XX століття. Після завершення Корейської війни (1950-1953 рр.) США стали ключовим економічним партнером Сеула. Основна увага тоді приділялася відновленню зруйнованої війною економіки Південної Кореї. У 1953 році країни підписали угоду про американську допомогу, що дало змогу суттєво покращити економічний стан держави [16].

Упродовж наступних десятиліть співпраця між країнами набула більшої глибини та системності. У 1950-1970-х роках пріоритетом залишалося відновлення економіки: США надавали масштабну фінансову підтримку, що сприяло швидкому розвитку інфраструктури та промисловості Південної Кореї.

У 1980-х роках, коли країна стала більш економічно самостійною, торговельно-економічні зв'язки з США істотно розширилися. Південна Корея активно розвивала експорт, насамперед високотехнологічної продукції, автомобілів та побутової техніки, що сприяло зростанню обсягів двосторонньої торгівлі [17].

У 1990-х роках співробітництво між країнами ще більше активізувалося, особливо в галузях високих технологій, обробної промисловості та інвестицій. США стали одним із головних ринків збуту для корейських товарів, що поглибило економічні взаємини й створило основу для подальшого розвитку партнерства [19].

На початку 2000-х років дві держави розпочали нові ініціативи у сферах енергетики, екології та інвестицій. Важливим кроком стало підписання Угоди

про вільну торгівлю (KORUS FTA) у 2007 році, яка відкрила новий етап у розвитку економічної взаємодії між США та Південною Кореєю. Документ сприяв глибшій економічній інтеграції та збільшенню обсягів торгівлі.

Укладання Угоди про вільну торгівлю між США та Республікою Корея (KORUS FTA) відбувалося в умовах активного розширення глобальної торговельної системи на початку XXI століття. Після вступу Китаю до Світової організації торгівлі у 2001 році Південна Корея опинилася перед потребою зміцнення своїх позицій на провідних зовнішніх ринках, передусім на американському. Для Сполучених Штатів ця угода мала стратегічне значення в межах реалізації політики так званого «азійського повороту», спрямованої на посилення економічної присутності у регіоні Східної Азії. Вона стала не лише економічним, а й політичним кроком, що засвідчив союзницький характер відносин між Вашингтоном і Сеулом та створив основу для формування регіональної архітектури вільної торгівлі, покликаної врівноважити вплив Китаю та Японії [21].

Угода KORUS FTA, підписана 30 червня 2007 року, стала результатом тривалих переговорів та пошуку компромісів між урядами обох країн [18]. Передумови для її укладення сформувалися ще до 2006 року, коли між США та Південною Кореєю вже існували стабільні торговельні відносини. Сеул прагнув знизити митні тарифи на продукцію, зокрема автомобілі, побутову техніку та електроніку, аби розширити експорт до США. Вашингтон, у свою чергу, прагнув покращити доступ американських сільськогосподарських товарів і послуг на корейський ринок та створити сприятливі умови для інвестицій [20].

Переговори розпочалися у 2006 році. Основними темами обговорень стали митні тарифи, санітарні та фітосанітарні стандарти, регулювання інтелектуальної власності та права інвесторів. США висловлювали занепокоєння щодо нетарифних бар'єрів на корейському ринку, особливо в автомобільному секторі, тоді як Південна Корея прагнула зменшити митні обмеження на американські сільськогосподарські товари, зокрема м'ясо та зерно.

У 2012 році угода була ратифікована обома державами та набула чинності

15 березня того ж року. Внаслідок цього було скасовано мита на 95% товарів, що обертаються між країнами, а також запроваджено прозоріші механізми регулювання ринків. Крім того, угода передбачала посилений захист прав інтелектуальної власності [18].

Після набуття чинності Угодою KORUS FTA обсяг двосторонньої торгівлі товарами зріс із 100 млрд дол. США у 2011 році до понад 186 млрд дол. у 2023 році, тоді як обсяг торгівлі послугами майже подвоївся із 24 до 47 млрд. дол. Найвищі темпи зростання спостерігалися в автомобільному секторі, галузі електроніки, сільському господарстві та сфері фінансових послуг. Станом на 2023 рік Республіка Корея посідала шосте місце серед основних торговельних партнерів Сполучених Штатів, тоді як США залишалися другим за обсягом ринком збуту для корейського експорту після Китаю. Дія KORUS FTA сприяла не лише зростанню взаємного товарообігу, а й поглибленню економічної взаємозалежності сторін завдяки активізації інвестицій, розвитку спільних виробництв та участі у глобальних ланцюгах створення доданої вартості [21].

Після вступу KORUS FTA в силу обсягів двосторонньої торгівлі помітно зросли, однак виникли й певні суперечності. США прагнули розширити присутність своїх автомобільних компаній на корейському ринку, тоді як Південна Корея висловлювала занепокоєння щодо імпорту американської сільськогосподарської продукції. У 2018 році сторони погодили оновлену редакцію угоди, до якої внесли зміни щодо торгівлі автомобілями, агропродукцією та умов інвестування.

Загалом, Угода про вільну торгівлю між США та Південною Кореєю (KORUS FTA) стала важливою віхою у розвитку двосторонніх економічних відносин. Вона сприяла зростанню інвестиційних потоків, розвитку технологічного співробітництва та покращенню умов торгівлі між двома країнами.

Після підписання угоди розпочався етап її активної реалізації, який умовно можна поділити на три основні періоди:

- перший етап (2012–2015 рр.) відзначався адаптацією бізнес-

середовища до нових умов торгівлі. У цей час США скасували понад 80% мит на промислові товари з Південної Кореї, тоді як Сеул поступово знижував тарифи на американські автомобілі та аграрну продукцію. Уже у 2014 році обсяг взаємної торгівлі перевищив 145 млрд доларів, що було приблизно на 25% більше порівняно з періодом до набуття угодою чинності;

- другий етап (2016-2018 рр.) супроводжувався переглядом умов KORUS FTA у зв'язку з політичними змінами у США. Адміністрація Дональда Трампа ініціювала процес «перебалансування» угоди, аргументуючи це значним дефіцитом торгового балансу США у відносинах із Кореєю. У результаті у вересні 2018 року було підписано оновлену редакцію KORUS FTA, яка передбачала продовження терміну поступового зниження мит на американські автомобілі, посилення вимог до сертифікації продукції та уточнення правил доступу до корейського ринку сільськогосподарських товарів [20];

- третій етап (2019-2024 рр.) характеризується стабілізацією торговельних потоків і поступовим розширенням економічної співпраці у високотехнологічних та інноваційних галузях. Після пандемії COVID-19 обидві сторони зосередили увагу на розвитку цифрової економіки, спільному виробництві напівпровідників, енергетичному партнерстві та реалізації «зеленого переходу». За даними Міністерства торгівлі США, у 2023 році обсяг двосторонньої торгівлі товарами перевищив 186 млрд доларів, що на 45% більше, ніж у перший рік дії угоди [19].

Таблиця 2.1 демонструє хронологію укладання та перегляду Угоди про вільну торгівлю між США та Республікою Корея (KORUS FTA) у період 2006–2018 рр. Початок переговорів у 2006 році та підписання угоди у 2007 році відображають стратегічний намір обох країн поглибити економічне партнерство. Однак внутрішні дискусії щодо ключових секторів економіки, таких як автомобільна промисловість та сільське господарство, призвели до затримки набуття чинності угоди.

Набуття чинності у 2012 році створило правову основу для активізації торгівлі товарами та послугами, що позитивно вплинуло на зростання обсягів

експорту і імпорту між країнами.

Таблиця 2.1 – Хронологія укладання та перегляду KORUS FTA (2006–2018 рр.)

Рік	Подія	Короткий зміст / особливості
2006	Початок переговорів	США та Республіка Корея офіційно розпочали переговори щодо створення Угоди про вільну торгівлю (KORUS FTA).
2007	Підписання угоди	30 червня 2007 р. відбулося підписання KORUS FTA після восьми раундів переговорів.
2008–2010	Внутрішні консультації та ратифікаційні процеси	Виникли суперечки щодо сільськогосподарського сектору та автомобільної промисловості; угода тимчасово заморожена.
2010 (грудень)	Перегляд умов	США та Південна Корея узгодили додаткові зміни до угоди для усунення торговельних дисбалансів.
2011	Ратифікація	Конгрес США та Національна асамблея Кореї ратифікували оновлену версію угоди.
2012	Набуття чинності	15 березня 2012 р. KORUS FTA офіційно набула чинності.
2017	Оцінка ефективності угоди	Уряди двох країн ініціювали перегляд результатів KORUS FTA через торговельні дисбаланси.
2018	Оновлення угоди	У березні 2018 р. сторони підписали оновлену версію угоди з уточненими положеннями щодо автомобільного експорту та ринкового доступу.

Джерело: розроблено автором на основі [19]

Зокрема, спостерігалось збільшення обсягів експорту південнокорейських автомобілів та електроніки до США, а також американських сільськогосподарських товарів до Кореї. У 2018 році оновлення угоди було спрямоване на усунення торговельних дисбалансів та адаптацію угоди до нових економічних викликів, що забезпечило покращення ринкового доступу та підвищення конкурентоспроможності обох сторін.

Дані рисунку 2.1 свідчать, що до підписання Угоди про вільну торгівлю між США та Республікою Корея (KORUS FTA) торгові бар'єри залишалися високими, особливо у сільськогосподарському та текстильному секторах, де середні ставки мит досягали 40% та 13,5% відповідно. Це створювало значні

інституційні перешкоди для розширення доступу продукції на обидва ринки.

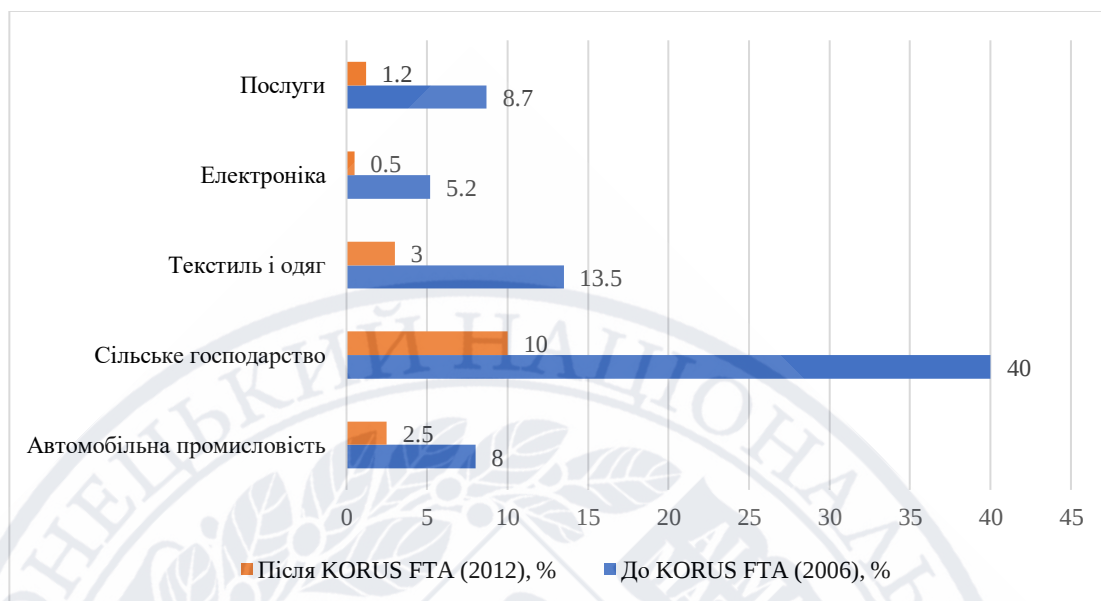

Рисунок 2.1 – Динаміка середніх мит у ключових секторах економіки Республіки Корея до та після підписання KORUS FTA (%)

Джерело: розроблено автором за даними [27]

Після набуття чинності угоди у 2012 році відбулося різке зниження митних ставок - у більшості секторів вони скоротилися у 3-8 разів. Найбільшу вигоду отримали високотехнологічні галузі, зокрема електроніка та послуги, де мита практично зникли. Це свідчить про усунення значної частини регуляторних бар'єрів та вирішення інституційних суперечностей, що сприяло підвищенню ефективності двосторонньої торгівлі та інвестиційного обміну.

Таблиця 2.2 ілюструє основні положення Угоди про вільну торгівлю між США та Республікою Корея (KORUS FTA), які стали фундаментом для лібералізації двосторонньої торгівлі та поглиблення економічного партнерства. Вона відображає галузеві поступки обох сторін, спрямовані на забезпечення взаємовигідного доступу до ринків, а також різні перехідні періоди, необхідні для адаптації національних економік до умов підвищеної конкуренції.

Одним із ключових елементів угоди став автомобільний сектор, що був надзвичайно чутливим для обох країн. США погодилися поступово скасувати

мито у розмірі 2,5% на імпорт корейських автомобілів, що створило сприятливі умови для компаній Hyundai та Kia.

Таблиця 2.2 – Основні положення Угоди про вільну торгівлю між США та Республікою Корея (KORUS FTA)

Сектор	Поступки США	Поступки Південної Кореї	Термін повного скасування мит
Автомобільний	Зменшення мита з 2,5% до 0%; спрощення сертифікації	Зниження технічних бар'єрів для американських авто	5 років
Сільського господарства	Лібералізація імпорту яловичини, свинини, зернових	Зниження мит на зернові, фрукти, горіхи	10 років
Послуг	Розширення доступу до ринку фінансових і страхових послуг	Відкриття ринку для іноземних банків	
Інтелектуальної власності	Посилення захисту патентів, авторських прав і торгових марок	Прийняття стандартів WIPO, посилення антипіратських заходів	

Джерело: розроблено автором на основі [21,22]

У свою чергу, Південна Корея зобов'язалася знизити технічні бар'єри, пов'язані з сертифікацією та екологічними стандартами, а також надати рівні умови доступу для американських виробників: Ford, General Motors і Chrysler. Це сприяло зменшенню дисбалансу в регуляторних правилах і стимулювало конкуренцію на корейському ринку.

Сільськогосподарський сектор також відіграв важливу роль у переговорах. Для США, одного з провідних світових експортерів аграрної продукції, важливим було забезпечення доступу до корейського ринку, який раніше відзначався високим рівнем протекціонізму. Угода передбачала поступове скасування мит на імпорт американської яловичини, свинини, зернових культур, фруктів та горіхів протягом десяти років. Південна Корея, у свою чергу, отримала переваги від зниження мит на низку аграрних товарів, зокрема рис, морепродукти та перероблену продукцію, що сприяло збільшенню

взаємних поставок і диверсифікації аграрної торгівлі [23].

Особлива увага була приділена сфері послуг, де угода передбачала суттєве відкриття ринку. США домоглися розширення присутності своїх компаній у банківській справі, страхуванні, консалтингу та телекомунікаціях. KORUS FTA створила умови для зростання участі іноземних фінансових інституцій у Південній Кореї, зокрема Citibank Korea та AIG Korea, яким було надано спрощений доступ до регуляторних процедур. Для Кореї це означало не лише лібералізацію ринку, а й можливість імпорту управлінських технологій, ноу-хау та інноваційних бізнес-моделей, що підвищило ефективність національної фінансової системи.

Важливим напрямом залишилася охорона прав інтелектуальної власності, що традиційно є пріоритетом США у торговельних угодах. KORUS FTA зобов'язала Корею впровадити міжнародні стандарти Всесвітньої організації інтелектуальної власності (WIPO), удосконалити механізми захисту патентів, авторських прав, торгових марок та комерційних таємниць. Це положення підвищило привабливість Кореї для іноземних інвесторів, особливо у високотехнологічних галузях - біотехнологіях, ІТ та фармацевтиці, де питання інтелектуальної власності мають ключове значення [23].

Підсумовуючи, можна стверджувати, що Угода KORUS FTA не лише стимулювала економічну взаємодію між США та Південною Кореєю, а й стала прикладом успішної інтеграції інтересів двох високорозвинених економік у межах глобальної торговельної системи.

2.2 Динаміка двосторонньої торгівлі товарами та послугами: структура, тенденції та проблеми

Підписання Угоди про зону вільної торгівлі між США та Республікою Корея (KORUS FTA) у 2012 році стало ключовим етапом у розвитку двосторонніх економічних відносин. Основною метою угоди було стимулювання лібералізації торгівлі шляхом усунення митних і нетарифних

бар'єрів, а також створення умов для поглиблення економічної інтеграції між країнами. Угода охопила приблизно 95% товарів, що оберталися у взаємній торгівлі, і передбачала поступове зниження тарифів у сферах промисловості, сільського господарства, послуг та інтелектуальної власності. Реалізація положень KORUS FTA забезпечила суттєве розширення ринкових можливостей як для американських, так і для корейських компаній, сприяючи формуванню більш взаємозалежної економічної структури між державами [24].

Після набуття чинності угоди у 2012 році обсяги двосторонньої торгівлі продемонстрували стабільне зростання. Товарообіг між США та Республікою Корея збільшився зі 100,8 млрд дол. у 2012 році до понад 186 млрд дол. у 2023 році, що свідчить про приріст майже на 85% за десятирічний період. Найінтенсивніше зростання спостерігалось у 2013-2016 роках, коли обсяги торгівлі щороку підвищувалися на 6-8%. Це було зумовлено скасуванням мит на промислові товари, зниженням тарифів на автомобілі, напівпровідники, хімічну продукцію, а також розширенням доступу американських фермерів до корейського аграрного ринку. Уже у 2015 році Південна Корея посідала сьоме місце серед торговельних партнерів США, тоді як США залишалися другим за обсягом торговельним партнером Кореї після Китаю.

Серед основних секторів, що найбільше виграли від дії угоди, варто виокремити автомобільну, електронну, аграрну та високотехнологічну галузі. Автомобільна промисловість Кореї (Hyundai, Kia, Genesis) збільшила експорт до США більш ніж на 40% у перші п'ять років реалізації угоди. Водночас американські виробники отримали ширший доступ до корейського ринку сільськогосподарської продукції (яловичина, свинина, кукурудза, соя), який раніше характеризувався високими тарифами. Значне зростання також зафіксовано у торгівлі електронікою, телекомунікаційним обладнанням та компонентами мікросхем, що було зумовлено активним розвитком компаній Samsung Electronics, SK Hynix, Intel і Qualcomm [25].

Водночас динаміка торговельних відносин не була повністю рівномірною. У 2018-2019 роках спостерігалось певне уповільнення, пов'язане з переглядом

умов угоди та торговельними суперечками, ініційованими адміністрацією США, яка прагнула зменшити дефіцит торговельного балансу. Незважаючи на це, загальний обсяг взаємного експорту залишався на стабільно високому рівні. Пандемія COVID-19 у 2020-2021 роках тимчасово знизила торговельні потоки на 8-10%, проте вже у 2022-2023 роках відбулося швидке відновлення завдяки зростанню експорту мікročіпів, електроніки, акумуляторів, а також активізації поставок енергоресурсів і фармацевтичної продукції. Таким чином, KORUS FTA підтвердила свою ефективність як інструмент довгострокової торговельної стабільності навіть в умовах глобальних економічних криз [26].

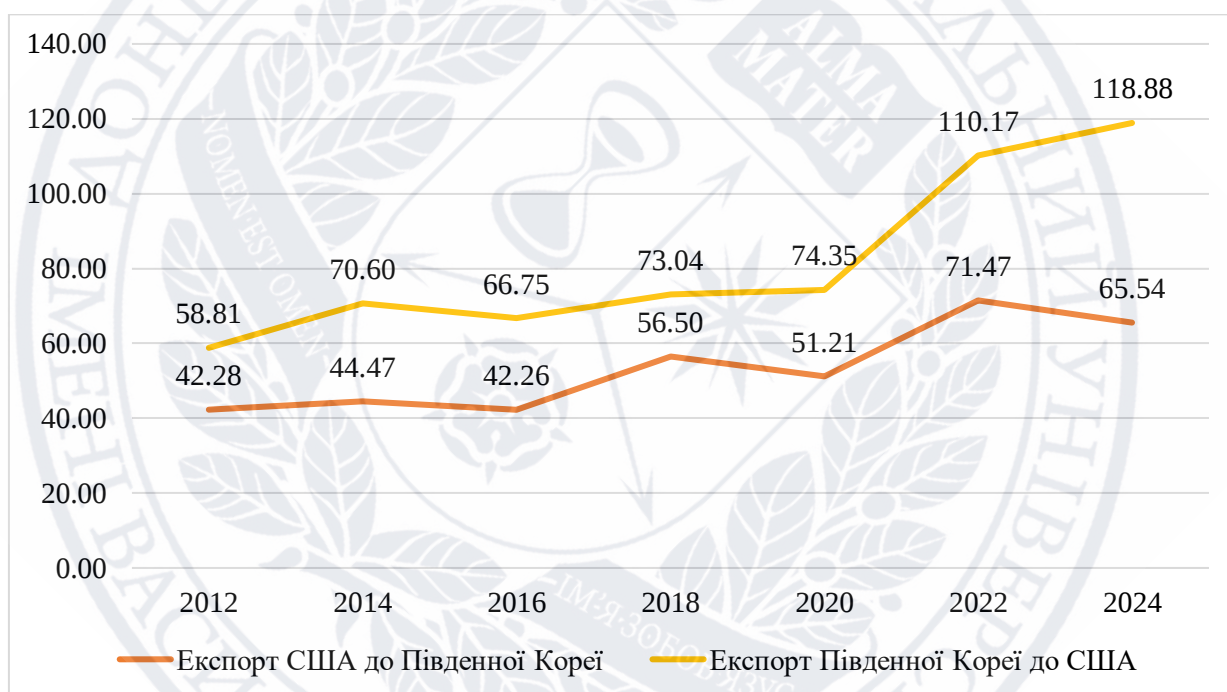

Рисунок 2.2 – Динаміка експорту країн партнерів, 2012-2024 рр., млрд дол
США

Джерело: розроблено автором за даними [27]

Як видно з рисунка 2.2, обсяги експорту США до Південної Кореї зросли з 42,28 млрд дол. США у 2012 році до 65,54 млрд дол. США у 2024 році, що свідчить про стале зростання торговельної активності протягом усього періоду дії Угоди про вільну торгівлю KORUS FTA. Особливо стрімке зростання спостерігалось у 2020-2022 роках, коли внаслідок відновлення світової

економіки після пандемії COVID-19 активізувався попит на американські енергетичні ресурси, промислове обладнання та сільськогосподарську продукцію.

У свою чергу, експорт Південної Кореї до США продемонстрував ще більш більше зростання з 58,81 млрд дол. США у 2012 році до 118,88 млрд дол. США у 2024 році, що означає подвоєння обсягів постачань. Такий показник зумовлений конкурентоспроможністю корейської електроніки, автомобільної техніки, напівпровідників та інших високотехнологічних товарів, які користуються високим попитом на американському ринку. Загалом, динаміка експорту обох країн підтверджує поглиблення торговельно-економічних зв'язків і зростання взаємної зацікавленості у розширенні двосторонньої торгівлі [24].

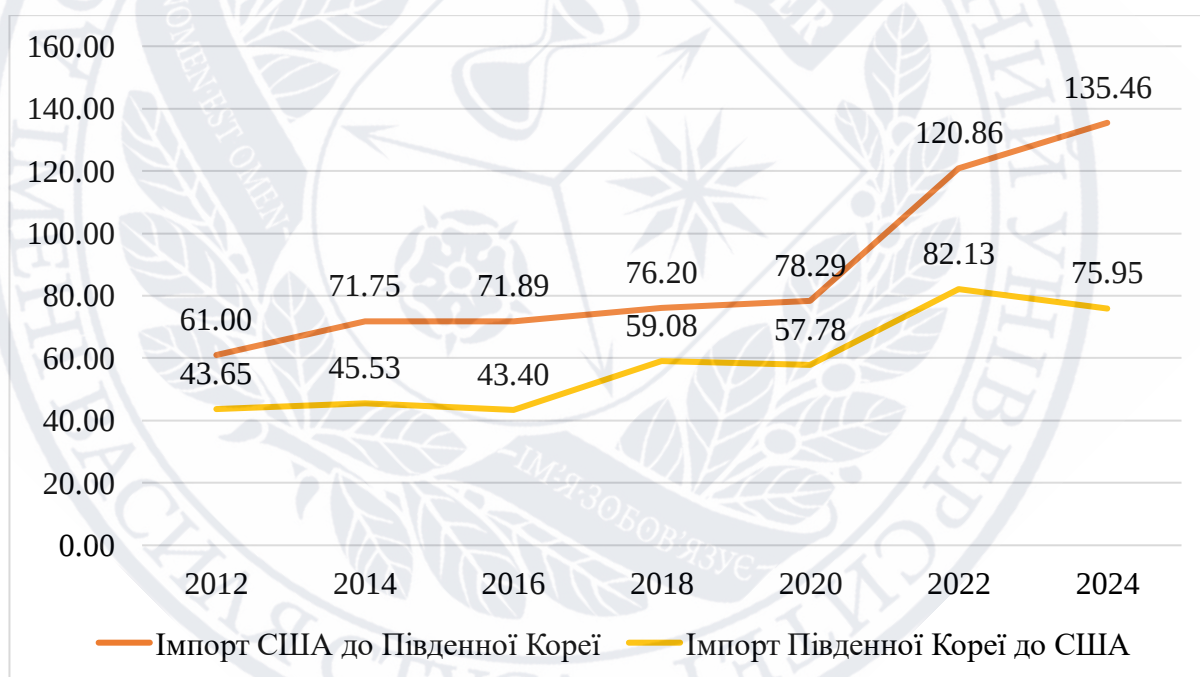

Рисунок 2.3 – Динаміка імпорту країн партнерів, 2012-2024 рр., млрд дол. США

Джерело: розроблено автором за даними [27]

Як показано на рисунку 2.3, імпорт Південної Кореї до США зріс з 43,65 млрд дол. США у 2012 році до 75,95 млрд дол. США у 2024 році, у той час як імпорт США до Південної Кореї збільшився до 135,46 млрд дол. США, що майже вдвічі перевищує показник 2012 року. Це свідчить про значне розширення

американської присутності на корейському ринку. Особливу роль відіграли зміни, внесені до угоди у 2018 році, які полегшили експорт американських автомобілів і технологічної продукції, а також запровадили прозоріші механізми сертифікації [26].

Відповідно рис. 2.2 та 2.3, частка Сполучених Штатів у експорті Південної Кореї зросла з 9% у 2007 році до 11,3% у 2022 році, а в імпорті - з 12% до 14,5%. У той же час Південна Корея також зміцнила свої позиції на американському ринку: її частка в імпорті США підвищилася з 2,6% до 3,4%, а в експорті - з 3,2% до 3,7%.

Такі зміни демонструють структурне зближення економік, що супроводжується формуванням стабільних ланцюгів доданої вартості, зокрема у галузях електроніки, машинобудування, автомобілебудування, енергетики та агропромислового комплексу. Це свідчить не лише про кількісне зростання торговельних потоків, а й про їхню якісну трансформацію, орієнтовану на довгострокове партнерство.

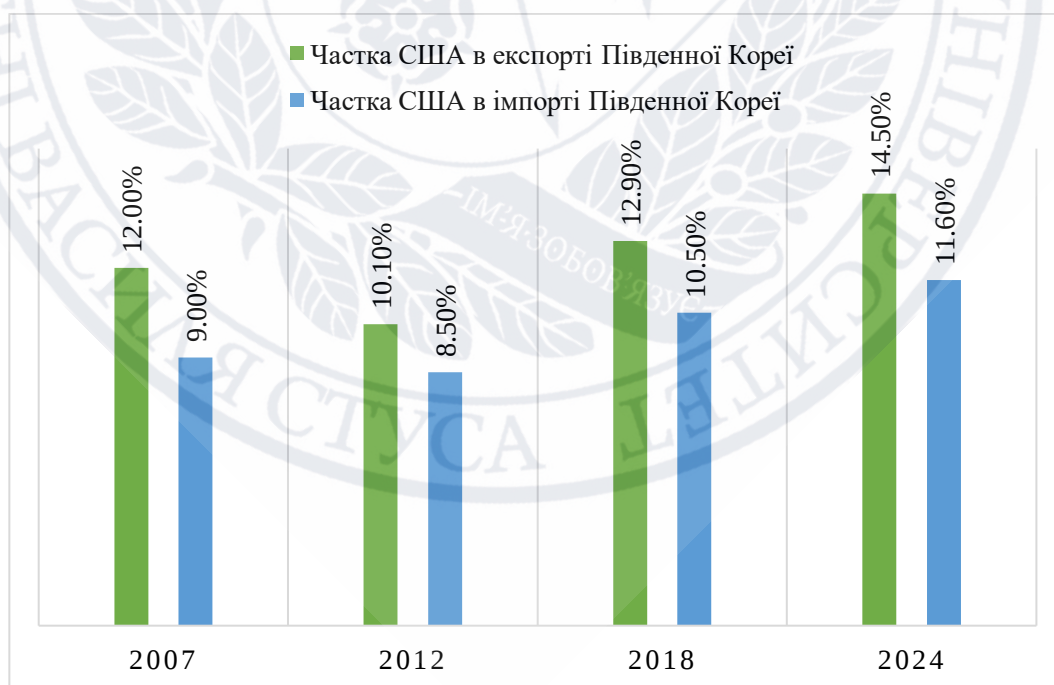

Рисунок 2.4 – Частка США в експорті та імпорті Південної Кореї, 2007-2024 рр., %

Джерело: розроблено автором за даними [9]

Рисунок 2.4 демонструє динаміку частки США в експорті та імпорті Південної Кореї протягом 2007-2024 років. З графіка видно, що вже після набуття чинності Угоди про вільну торгівлю у 2012 році частка США в експорті Південної Кореї почала стрімко зростати з 10,1% у 2012 році до 14,8% у 2024 році. Така тенденція свідчить про активізацію торговельно-економічного співробітництва та посилення присутності корейських виробників на американському ринку. Найбільше зростання зафіксовано у сегментах автомобілебудування, напівпровідників, побутової електроніки та ІТ-обладнання, на які припадає понад 70% усього корейського експорту до США.

Що стосується імпорту, то частка США в імпорті Південної Кореї також продемонструвала зростання з 8,5% у 2012 році до 11,6% у 2024 році. Цей результат зумовлений зниженням митних бар'єрів, лібералізацією ринку послуг і збільшенням закупівель американської сировини, енергетичних ресурсів, авіаційного обладнання та сільськогосподарських товарів. У результаті США зміцнили позиції одного з трьох головних постачальників товарів до Республіки Корея.

Рисунок 2.5 – Частка Південної Кореї в експорті та імпорті США, 2007-2024 рр., %

Джерело: розроблено автором за даними [9]

На рисунку 2.5 показано зміну частки Південної Кореї в експорті та імпорті США за аналогічний період. Після запровадження KORUS FTA частка Кореї в американському імпорті зросла з 2,6% у 2012 році до 3,5% у 2024 році, що свідчить про посилення конкурентних позицій корейських компаній на ринку США, насамперед у сегментах автомобільної техніки, побутової електроніки, акумуляторів та дисплеїв.

Щодо експорту США до Кореї, його частка у загальному обсязі зросла з 3,1% у 2012 році до 3,8% у 2024 році. Це стало результатом усунення технічних бар'єрів, гармонізації стандартів, полегшення сертифікаційних процедур та зростання попиту Кореї на американські енергоносії, аграрну продукцію, хімічні матеріали та високотехнологічне обладнання [29].

Угода KORUS FTA сприяла активному розвитку торговельних відносин між США та Південною Кореєю. Серед основних чинників, що зумовили таку позитивну динаміку, можна виділити:

- поступове зниження митних тарифів майже на всі категорії товарів;
- уніфікацію технічних стандартів і спрощення процедур сертифікації;
- посилення захисту прав інтелектуальної власності;
- лібералізацію фінансових і транспортних послуг;
- підвищення прозорості валютної політики та стабільності макроекономічного середовища.

Зростання частки Сполучених Штатів у структурі корейського експорту та імпорту, поряд із посиленням ролі Південної Кореї у зовнішній торгівлі США, підтверджує взаємовигідність та ефективність дії Угоди KORUS FTA. Така динаміка свідчить не лише про збільшення товарообігу, а й про поступове зближення економічних систем, розвиток спільних виробничих ланцюгів і формування синергії у високотехнологічних секторах.

Як видно з рисунка 2.6, структура експорту товарів з Південної Кореї до Сполучених Штатів за період 2012–2024 рр. зазнала помітних трансформацій. Упродовж цього часу спостерігається виразне зміщення акцентів у бік високотехнологічних секторів, що свідчить про поступову еволюцію корейської

економіки від трудомістких виробництв до інноваційних галузей із високою доданою вартістю.

Рисунок 2.6 – Структура експорту товарів з Південної Кореї до США, 2012 і 2024 рр., %

Джерело: розроблено автором за даними [30]

Провідну позицію традиційно займає електроніка та побутова техніка, частка якої зросла з 31,2% у 2012 р. до 34% у 2024 р. Така динаміка зумовлена провідною роллю на світовому ринку компаній Samsung Electronics та LG Electronics, які активно інвестують у розробку та виробництво напівпровідників, дисплеїв і побутових пристроїв. Водночас суттєво посилила свої позиції автомобільна промисловість із 24% у 2012 р. до 29,5% у 2024 р. Зростання пояснюється успішним виходом компаній Hyundai та Kia на американський ринок завдяки оновленню модельного ряду, підвищенню якості продукції та розширенню локалізованого виробництва у США [32].

Натомість традиційні галузі поступово скорочують свою частку в структурі експорту. Зокрема, частка машинобудування та обладнання зменшилася з 14,8% до 12,5%, хімічної продукції з 10,3% до 9,1%, а металів і сталепрокат з 8,7% до 6%.

Такі тенденції відображають поступове зниження залежності Кореї від експортних секторів низької та середньої технологічності та перехід до більш інноваційної моделі зростання. Частка «інших товарів» (текстиль, фармацевтика, косметика) також знизилася з 11% до 8,9%, що додатково підтверджує структурне переформатування експорту на користь високотехнологічної продукції [33].

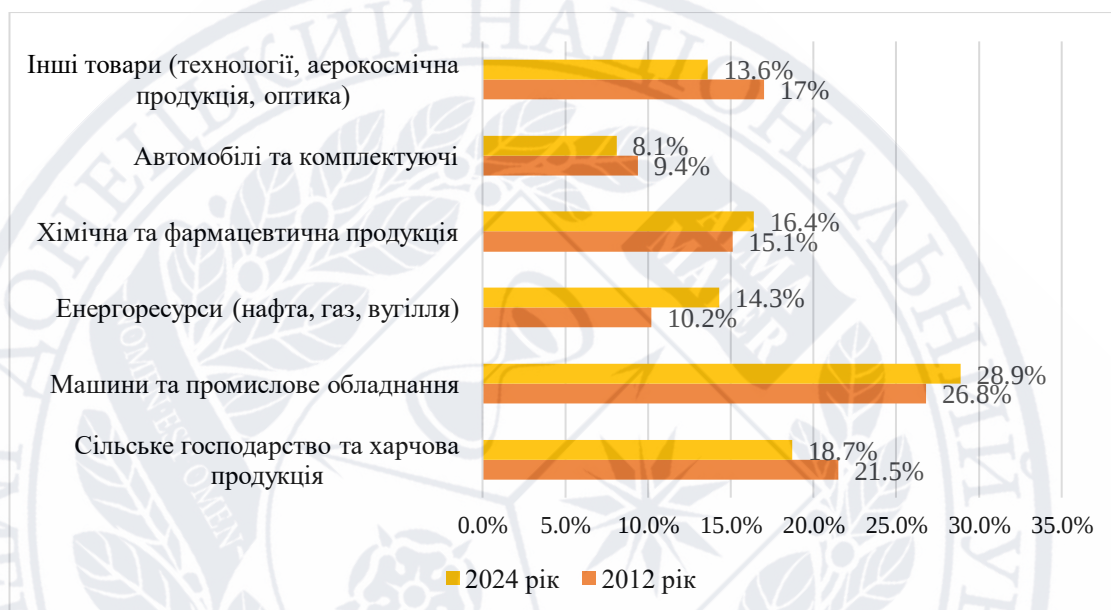

Рисунок 2.7 – Структура експорту товарів з США до Південної Кореї, 2012 і 2024 рр., %

Джерело: розроблено автором за даними [30]

Як показано на рисунку 2.7, структура експорту товарів зі Сполучених Штатів до Південної Кореї демонструє відмінний, але не менш показовий вектор розвитку. Основні зміни у цій структурі відображають поступову диверсифікацію джерел постачання, посилення акценту на енергетичній безпеці та модернізацію промислової бази Кореї.

Провідну позицію займають машини та промислове обладнання, частка яких зросла з 26,8% до 28,9%. Таке зростання є результатом активного оновлення виробничих потужностей Південної Кореї, зокрема у сферах робототехніки, виробництва напівпровідників та високоточних технологій. Значну роль у цьому

процесі відіграють постачання від провідних американських компаній (Caterpillar, General Electric та Intel). Другою за значенням категорією залишається сільськогосподарська та харчова продукція, частка якої знизилася з 21,5% до 18,7%. Це скорочення пояснюється розвитком внутрішнього аграрного виробництва в Кореї та диверсифікацією імпортних джерел. Водночас Сполучені Штати продовжують залишатися ключовим постачальником м'яса, зернових культур і сої.

Важливим структурним зрушенням стало збільшення частки енергетичних ресурсів із 10,2% до 14,3%. Таке зростання пов'язане з активним експортом американського зрідженого природного газу (LNG) та сирої нафти після скасування обмежень на їх постачання у 2015 році. Для Південної Кореї це стало важливим чинником диверсифікації енергопостачання та зниження залежності від ринків Близького Сходу. Крім того, підвищилася частка хімічної та фармацевтичної продукції з 15,1% до 16,4%, що відображає зростання попиту на інноваційні лікарські засоби, медичне обладнання та реагенти, необхідні для виробництва мікрочіпів [31].

Водночас автомобільний сектор та інші категорії продукції (оптична, аерокосмічна техніка тощо) дещо зменшили свою частку, що пояснюється зміною пріоритетів імпорту та розвитком цих галузей усередині самої Кореї.

Отже, динаміка імпортової структури свідчить про посилення технологічного партнерства між США та Південною Кореєю: Сполучені Штати виступають постачальником високотехнологічного обладнання, енергоресурсів і фармацевтичних інновацій, тоді як Корея забезпечує американський ринок готовою продукцією з високою доданою вартістю.

Як показано в таблиці 2.3, торгівля послугами між США та Республікою Корея у період 2012-2024 рр. демонструє стабільне зростання. Загальний обсяг взаємних операцій у сфері послуг збільшився з 40,3 млрд дол. США у 2012 році до 67,2 млрд дол. у 2024 році, тобто майже на 67%.

Позитивна динаміка пояснюється активним розвитком фінансового сектору, цифрових технологій, логістики та високотехнологічного

обслуговування бізнесу.

Таблиця 2.3 – Основні категорії торгівлі послугами між США та Республікою Корея, 2012-2024 рр., млрд. дол. США

Категорія послуг	2012	2016	2020	2024
Транспортні послуги	9850	11430	10870	13290
Подорожі та туризм	7620	9850	5420	9160
Фінансові послуги	5240	6310	7890	9480
Послуги у сфері ІТ та телекомунікацій	4560	6120	8340	10920
Роялті та ліцензійні платежі	6310	8150	9740	11560
Професійні та бізнес-послуги	3980	5460	6830	8120
Інші комерційні послуги	2750	3420	3980	4650
Всього:	40310	50740	53070	67180

Джерело: розроблено автором за даними [30,31]

Найбільшу питому вагу традиційно займають транспортні послуги близько 20% загального обсягу торгівлі послугами. Їхнє зростання обумовлене розширенням авіаційного сполучення між країнами та розвитком морських контейнерних перевезень, що забезпечують доставку продукції в галузях електроніки, автомобілебудування та машинобудування.

Другим за значенням сектором є роялті та ліцензійні платежі, які відображають обмін технологіями, патентами та програмним забезпеченням. Після 2012 року, коли KORUS FTA посилила захист прав інтелектуальної власності, обсяг цих платежів зріс майже вдвічі з 6,3 до 11,6 млрд дол. США, що свідчить про поглиблення технологічного партнерства між США та Кореєю, особливо у сферах ІТ, біотехнологій та промислових інновацій [34].

Сектор ІТ та телекомунікаційних послуг продемонстрував найдинамічніше зростання із 4,6 млрд дол. у 2012 році до 10,9 млрд дол. у 2024 році. Така

тенденція пов'язана зі швидким поширенням цифрових технологій, розвитком хмарних сервісів та спільних проектів у сфері кібербезпеки. Південнокорейські компанії, Samsung SDS та LG Uplus, активно співпрацюють із американськими партнерами в межах програм цифрової трансформації [35].

Фінансові послуги також зазнали значного зростання з 5,2 до 9,5 млрд дол. США. Це стало можливим завдяки відкриттю корейського ринку для американських банків і страхових компаній, (Citigroup Korea, AIG, Goldman Sachs Asia), що надало Кореї доступ до сучасних фінансових технологій і сприяло інтеграції у глобальну систему капіталів [36].

Натомість сектор подорожей та туризму зазнав коливань: у 2020 році спостерігалось різке падіння через пандемію COVID-19, проте до 2024 року показник майже відновився, що свідчить про адаптацію індустрії послуг до нових умов і швидке відновлення потоків бізнес- та культурного туризму після зняття обмежень.

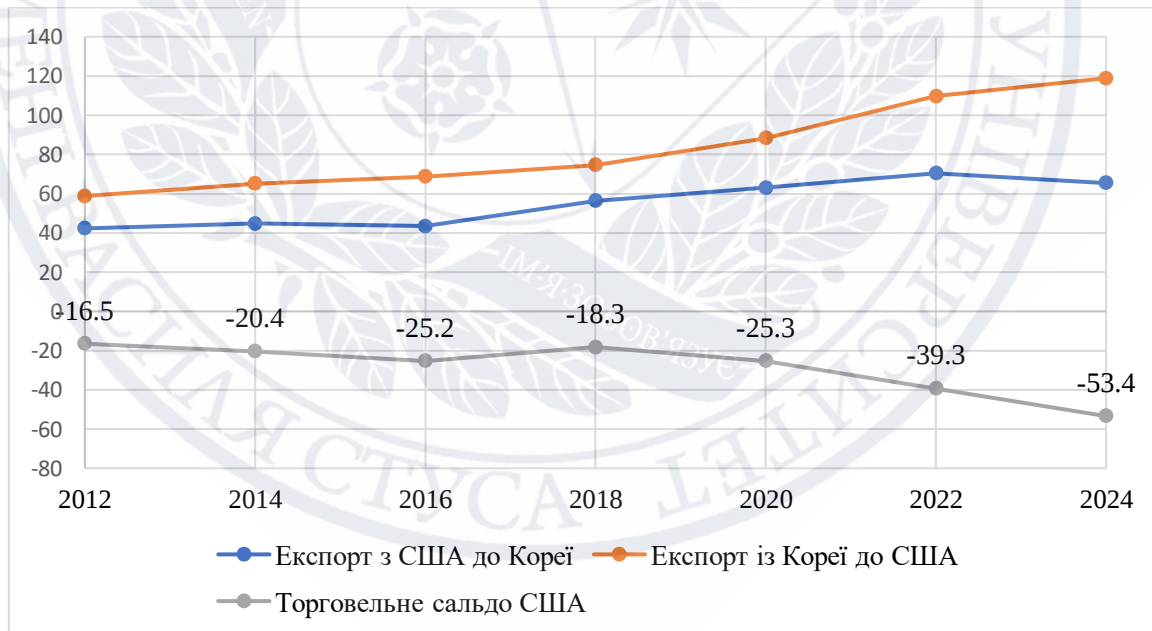

Рисунок 2.8 – Сальдо двосторонньої торгівлі США-Корея, 2012-2024 рр.
(млрд дол. США)

Джерело: розроблено автором за даними [31]

Як показано на рисунку 2.8, динаміка торговельного сальдо між США та

Республікою Корея у 2012-2024 рр. характеризується стійкою тенденцією до зростання дефіциту з боку США. У перші роки після набуття чинності Угоди KORUS FTA (2012-2015 рр.) спостерігалось помірне розширення негативного сальдо, що зумовлювалося швидким зростанням імпорту корейських товарів на американський ринок - насамперед автомобілів, електроніки та побутової техніки.

Пік дефіциту припав на 2024 рік, коли від'ємне сальдо сягнуло 53,4 млрд дол. США, що майже у 3,2 рази перевищує показник 2012 року. Така ситуація пояснюється структурними особливостями корейського експорту, орієнтованого на високотехнологічну продукцію з високою доданою вартістю, тоді як американський експорт у відносинах із Кореєю переважно складається з енергоресурсів, аграрної продукції та сировинних товарів. Разом з тим, у 2018 році відбулося тимчасове скорочення дефіциту до 18,3 млрд дол. США, що збігається з переглядом положень Угоди KORUS FTA.

Оновлені умови передбачали розширення доступу американських автомобільних і сільськогосподарських компаній до ринку Південної Кореї, що сприяло тимчасовому вирівнюванню торговельного балансу. Проте після 2020 року, під впливом глобальних чинників пандемії COVID-19, порушення ланцюгів постачання та енергетичної мінливості дефіцит знову почав стрімко зростати.

Як показано на рисунку 2.9, темпи зростання експорту Південної Кореї до США у 2012-2024 рр. характеризуються більш стабільною та динамічною тенденцією порівняно з показниками американського експорту. Після набуття чинності Угоди про вільну торгівлю між США та Республікою Корея (KORUS FTA) у 2012 році обсяги експорту обох країн демонстрували зростання, однак саме Корея зуміла швидше адаптуватися до умов лібералізованого ринку.

У період 2013-2017 рр. середньорічні темпи зростання корейського експорту до США перевищували 8%, тоді як американський експорт зростав у межах 5-6% на рік. Пандемія COVID-19 у 2020 році спричинила тимчасове скорочення обсягів торгівлі, проте вже у 2021 році спостерігалось швидке

відновлення: експорт США зріс на понад 14%, а Кореї на 17,8%. Це свідчить про високу стійкість торговельних зв'язків і результативність цифрових та логістичних реформ, реалізованих у межах KORUS FTA.

Рисунок 2.9 – Порівняння темпів зростання експорту США та Південної Кореї, 2012-2024 рр., %

Джерело: розроблено автором за даними [31]

У післякризовий період 2022-2024 роки темпи зростання експорту поступово стабілізувалися. Це свідчить про перехід двостороннього співробітництва до якісно нового етапу. Загалом, динаміка експорту підтверджує взаємовигідний ефект Угоди: у короткостроковій перспективі Корея отримала більш відчутні вигоди, тоді як США поступово зміцнили свої позиції у середньо- та довгостроковому періоді, насамперед у сферах високих технологій, енергетики та послуг.

Поряд із позитивною динамікою розвитку двосторонньої торгівлі між США та Республікою Корея все ще існують чинники, що стримують її подальше зростання. Одним із ключових бар'єрів залишаються нетарифні обмеження: технічні стандарти, сертифікаційні процедури та вимоги до продукції, які ускладнюють вихід товарів, особливо автомобільних, на ринки обох країн. Зокрема, норми щодо безпеки транспортних засобів, екологічних показників і локалізації виробництва істотно впливають на конкурентоспроможність

виробників, насамперед американських компаній у Кореї [38].

Суперечливим напрямом у двосторонніх відносинах залишається аграрний сектор. Імпорт американської яловичини, свинини та зернових культур неодноразово викликав суспільний резонанс і протести серед корейських фермерів. Водночас корейський експорт рису, морепродуктів і перероблених продуктів харчування стикається з регуляторними бар'єрами на американському ринку. Хоча після оновлення Угоди KORUS FTA у 2018 році деякі обмеження були послаблені, взаємні претензії в аграрній сфері залишаються актуальними.

Додатковим чинником нестабільності є політичні коливання. Зміни у тарифній політиці адміністрації Дональда Трампа (2017-2020 рр.), спрямовані на «перебалансування» торговельних угод, тимчасово знизили рівень довіри бізнесу та стримували інвестиційну активність між країнами [37].

Не менш значним викликом стала пандемія COVID-19, яка суттєво змінила формат торговельно-економічної взаємодії. У 2020 році спостерігалось тимчасове скорочення обсягів торгівлі, однак уже після 2021 року відбулося швидке відновлення завдяки зростанню цифрового експорту, розвитку ІТ-послуг і поширенню електронної комерції. Таким чином, двостороння торгівля поступово перейшла до нової моделі співпраці, орієнтованої на інноваційність, технологічність та цифрову інтеграцію економік обох країн.

З рисунку 2.10 видно, що високий вплив на динаміку двосторонньої торгівлі мають також валютні коливання (18%) та логістичні витрати (16%), які посилюються в умовах глобальної нестабільності та зростання цін на енергоносії (14%). Коливання курсу південнокорейської вони щодо долара США впливають на цінову конкурентоспроможність експорту, тоді як збільшення транспортних витрат обмежує можливості для розширення взаємних поставок.

Водночас позитивну роль у зміцненні торговельних відносин відіграють зміни структури споживчого попиту на високотехнологічну продукцію (12%) та цифровізація торгівлі (8%), які відкривають нові напрями співпраці у сфері електроніки, ІТ-послуг, телекомунікацій та інноваційних технологій. Зростає також роль політичної стабільності та дипломатичних відносин (5%), що

формують довіру інвесторів і забезпечують передбачуваність торговельної політики.

Рисунок 2.10 – Основні фактори, що впливають на двосторонню торгівлю між США та Республікою Корея, 2024 р., %

Джерело: розроблено автором за даними [37]

Таким чином, у 2024 році характер двосторонньої торгівлі між США та Республікою Корея визначається поєднанням традиційних економічних факторів (тарифна політика, валютні ризики, логістика) та нових векторів розвитку: цифрової трансформації, інноваційних технологій і диверсифікації споживчих ринків. Це свідчить про поступовий перехід партнерства від класичної моделі торгівлі товарами до глибшої інтеграції у сфері послуг, технологій та інвестицій.

2.3 Оцінка ефективності чинної моделі торговельно-економічної взаємодії між США та Південною Кореєю

Інвестиційне співробітництво між Сполученими Штатами Америки та Республікою Корея є одним із ключових напрямів їхніх економічних взаємин, яке набуло помітного розвитку після набуття чинності Угоди про вільну

торгівлю KORUS FTA у 2012 році. Якщо на початку 21 століття головна увага двостороннього партнерства була зосереджена переважно на торгівлі товарами, то сьогодні акцент поступово зміщується у бік інвестицій, інновацій та технологічного співробітництва. Лібералізація руху капіталу між країнами створила сприятливі умови для розвитку виробництва, реалізації спільних проектів і зміцнення позицій у глобальних ланцюгах доданої вартості.

Після 2012 року обсяги прямих іноземних інвестицій між США та Республікою Корея демонструють сталу тенденцію до зростання. За даними Міністерства торгівлі, промисловості та енергетики РК (MOTIE) і Бюро економічного аналізу США (BEA), американські інвестиції в Кореї зросли з 28,3 млрд дол. у 2012 році до понад 45,6 млрд дол. у 2024 році. Водночас корейські інвестиції у США збільшилися ще значніше: з 19,4 млрд дол. у 2012 році до 69,8 млрд дол. у 2024 році, що свідчить про активне розширення присутності південнокорейських корпорацій на американському ринку [39].

Найвагоміші обсяги інвестицій зосереджені у високотехнологічних галузях, електроніці, автомобілебудуванні, енергетиці та фінансовому секторі. Упродовж дії KORUS FTA структура інвестицій зазнала істотних змін: якщо до 2012 року понад 40% американських вкладень у Кореї припадало на фінансові послуги, то після 2018 року пріоритетними стали виробництво напівпровідників, “зелені” технології та цифрова економіка.

Південнокорейські інвестиції у США характеризуються високою концентрацією у виробничому секторі. Провідні компанії - Samsung, LG, Hyundai Motor Group і SK Hynix, реалізують масштабні інвестиційні проекти у штатах Техас, Джорджія, Огайо та Мічиган. Зокрема, Samsung Electronics у 2022-2024 роках інвестувала понад 17 млрд дол. у будівництво заводу з виробництва напівпровідників у штаті Техас, а Hyundai Motor спрямувала близько 7,6 млрд дол. на створення заводу з виробництва електромобілів у штаті Джорджія [40].

Як показано на рисунку 2.11, інвестиційне співробітництво між США та Республікою Корея демонструє тенденцію до зростання у 2012-2024 роках. Після набуття чинності Угоди KORUS FTA у 2012 році спостерігалось поступове, але

стабільне збільшення обсягів взаємних інвестицій, що відображає позитивний вплив лібералізації руху капіталу, усунення регуляторних бар'єрів і зміцнення взаємної довіри між партнерами.

До 2015 року динаміка інвестицій була помірною: обсяг американських ПІІ у Кореї зріс із 28,3 млрд до 33,7 млрд. дол. США, тоді як корейські інвестиції у США збільшилися швидше з 19,4 до 29,1 млрд дол. Це зростання зумовлювалося ефектом лібералізації ринків і розширенням доступу південнокорейських корпорацій до американського фінансового сектору та високотехнологічних галузей. Саме в цей період компанії Samsung, LG та Hyundai розпочали масштабну експансію на ринок США, створюючи дочірні виробничі підприємства та дослідницькі центри [39].

Період до 2020 року характеризувався помітним прискоренням інвестиційних потоків, що стало наслідком оновлення умов угоди KORUS FTA у 2018 році.

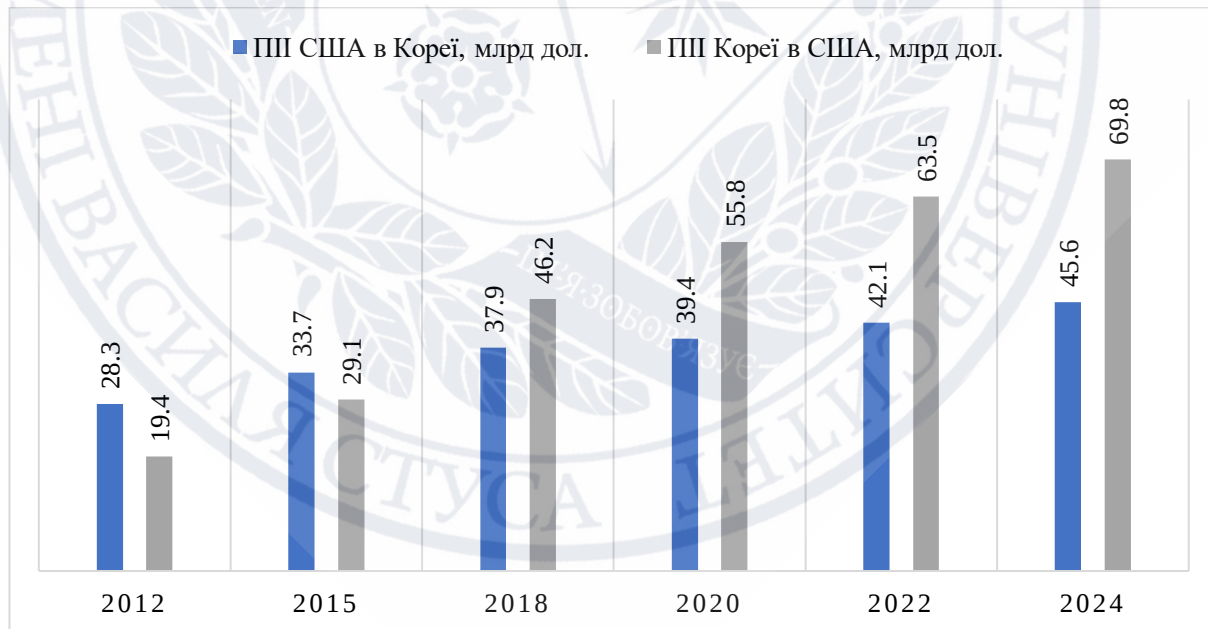

Рисунок 2.11 – Динаміка прямих іноземних інвестицій між США та Республікою Корея у 2012-2024 рр., млрд дол. США

Джерело: розроблено автором за даними [37]

Попри побоювання, пов'язані з протекціоністською політикою

адміністрації Д. Трампа, переглянута версія угоди сприяла підвищенню передбачуваності інвестиційного середовища. У цей період корейські інвестиції у США майже подвоїлися до 55,8 млрд. дол., тоді як американські вкладення у Кореї сягнули 39,4 млрд. дол. Найбільш інтенсивно розвивалися галузі електроніки, автомобілебудування, хімічної промисловості та фінансів.

У період 2021-2024 років, пандемія COVID-19, порушення ланцюгів постачання та геополітична напруга спричинили переорієнтацію інвестиційних стратегій обох країн.

Таблиця 2.4 – Топ-5 секторів взаємних інвестицій між США та Республікою Корея, 2024 р.

Сектор	Частка у загальному обсязі ПІІ, %	Основні компанії США, що інвестують у Корею	Основні компанії Кореї, що інвестують у США	Характеристика напрямку
Високі технології (електроніка, мікросипи, ІТ)	28,5	Intel, Microsoft, Qualcomm	Samsung Electronics, SK Hynix	Найбільший і стратегічно пріоритетний сектор; співпраця у виробництві напівпровідників, R&D-центрах та цифровій трансформації.
Автомобілебудування та електромобілі	22,7	Tesla, General Motors, Ford	Hyundai Motor Group, Kia Motors	Спільні інвестиції у створення заводів з виробництва електромобілів, акумуляторів, розвитку «зеленої мобільності».
Енергетика та «зелена» інфраструктура	18,9	Chevron, ExxonMobil, NextEra Energy	LG Energy Solution, Hanwha Q Cells	Активні інвестиції у відновлювані джерела енергії, водневу енергетику, сонячні технології та акумуляторні системи.
Фінансові послуги та страхування	15,6	JP Morgan, Citigroup, AIG	KB Financial Group, Hana Bank	Розвиток фінансової інфраструктури, розширення присутності банків і страхових компаній на обох ринках.
Біотехнології та фармацевтика	14,3	Pfizer, Johnson & Johnson	Samsung Biologics, Celltrion	Спільні дослідження, виробництво лікарських засобів, інвестиції у біомедичні стартапи та медичні технології.

Джерело: розроблено автором за даними [37,41]

У США ухвалення «CHIPS and Science Act» та «Inflation Reduction Act» стимулювало розвиток високотехнологічних і «зелених» галузей, що привернуло значні корейські інвестиції. Компанії Samsung Electronics, SK Hynix, LG Energy Solution і Hyundai Motor Group реалізували великі проєкти з виробництва

мікрочипів, акумуляторів та електромобілів, унаслідок чого обсяг корейських інвестицій у США зріс до 69,8 млрд дол. у 2024 році, що у 3,5 раза більше, ніж у 2012-му [41].

Як видно з таблиці 2.4, структура взаємних інвестицій між США та Республікою Корея у 2024 році свідчить про зміщення акцентів у бік високотехнологічних галузей, що мають стратегічне значення для обох економік. Провідні позиції посідають сектор високих технологій (28,5%) та автомобілебудування з фокусом на електромобілі (22,7%), що вказує на формування інноваційно-технологічного альянсу, узгодженого з глобальними трендами цифровізації та декарбонізації.

Вагому частку займають інвестиції в енергетику (18,9%), зокрема у відновлювані джерела, «зелену» інфраструктуру та водневі технології. Фінансовий сектор (15,6%) виконує роль механізму підтримки інвестиційних потоків, забезпечуючи капіталізацію спільних проєктів, тоді як біотехнології та фармацевтика (14,3%) набули особливого значення після пандемії COVID-19 завдяки активізації партнерств у сфері медичних інновацій.

Як видно з рисунка 2.12, структура прямих інвестицій Південної Кореї у США у 2024 році свідчить про стратегічну переорієнтацію на високотехнологічні та наукомісткі галузі, характерну для сучасної глобальної економіки. Найбільшу частку становлять інвестиції у виробництво напівпровідників і електроніки (28%), що зумовлено зростанням попиту на мікрочипи для автомобільної, оборонної та ІТ-індустрій. Корейські корпорації, зокрема Samsung Electronics і SK Hynix, активно розширюють виробництво у США, відкриваючи нові заводи.

Другою за значенням є автомобілебудування (22%), зокрема виробництво електромобілів компаніями Hyundai Motor Group і Kia, що відповідає екологічній політиці США та глобальному тренду декарбонізації транспорту. Цей сектор також підтримується державними програмами, що передбачає податкові пільги для виробників електромобілів [42].

Сектор енергетики та альтернативних джерел (15%) охоплює проєкти з відновлюваних джерел, водневої енергетики та енергетичної інфраструктури.

Важливу роль відіграють компанії KEPCO і Hanwha Solutions, що співпрацюють з американськими партнерами у сфері «зеленої» енергетики.

ІТ та комунікації (14%) включають центри обробки даних, розвиток штучного інтелекту, хмарних технологій і 5G-інфраструктури. Корейські компанії активно взаємодіють із Google, IBM та Amazon Web Services, забезпечуючи двосторонній трансфер технологій.

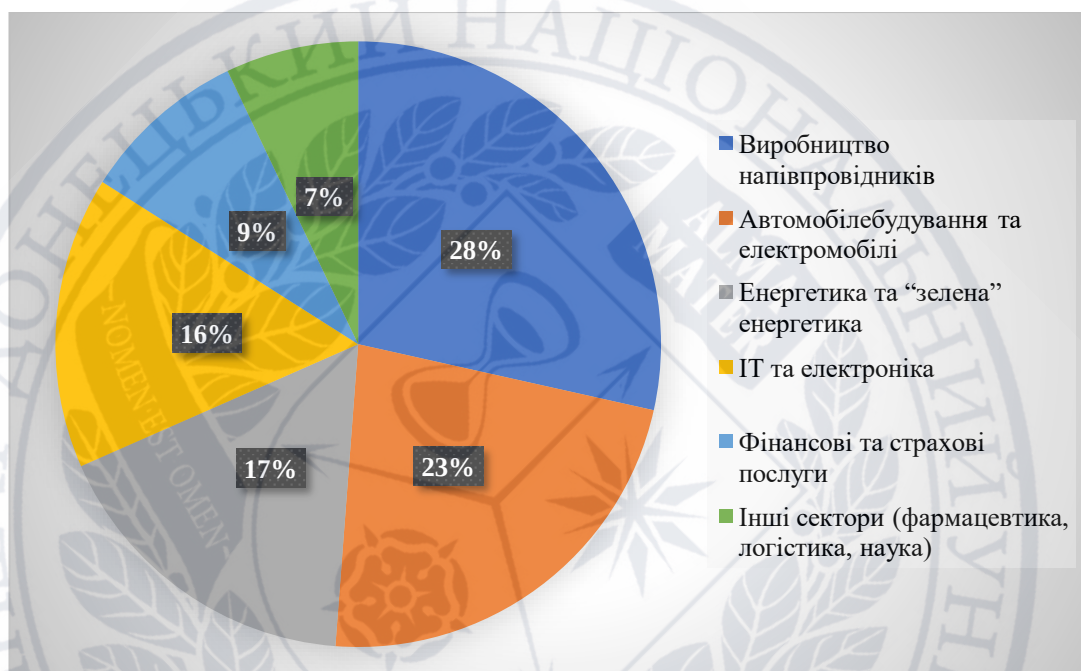

Рисунок 2.12 – Структура інвестицій Південної Кореї у США у 2024 році, %

Джерело: розроблено автором за даними [37,42]

Фармацевтика та біотехнології (10%) набули стратегічного значення після пандемії COVID-19, зокрема через розвиток біобезпеки та виробництва медичних препаратів. Samsung Biologics і Celltrion розширюють присутність на американському ринку через партнерські дослідницькі центри і контрактне виробництво [43].

Як показано на рисунку 2.13, структура інвестицій США в Південну Корею у 2024 році свідчить про стратегічну переорієнтацію американського капіталу на високотехнологічні та інноваційні галузі. Найбільшу частку становлять

інвестиції у виробництво електроніки та напівпровідників (28%), що відображає прагнення США зміцнити позиції у глобальних ланцюгах постачання мікросипів.

Значну частку займає автомобілебудування та сектор електромобілів (20%), де компанії General Motors, Ford і Tesla розвивають співпрацю з корейськими партнерами (Hyundai, Kia, LG Energy Solution) у галузі електротранспорту та акумуляторних технологій. Цей напрям відповідає курсу обох країн на декарбонізацію транспорту та «зелену» трансформацію економіки.

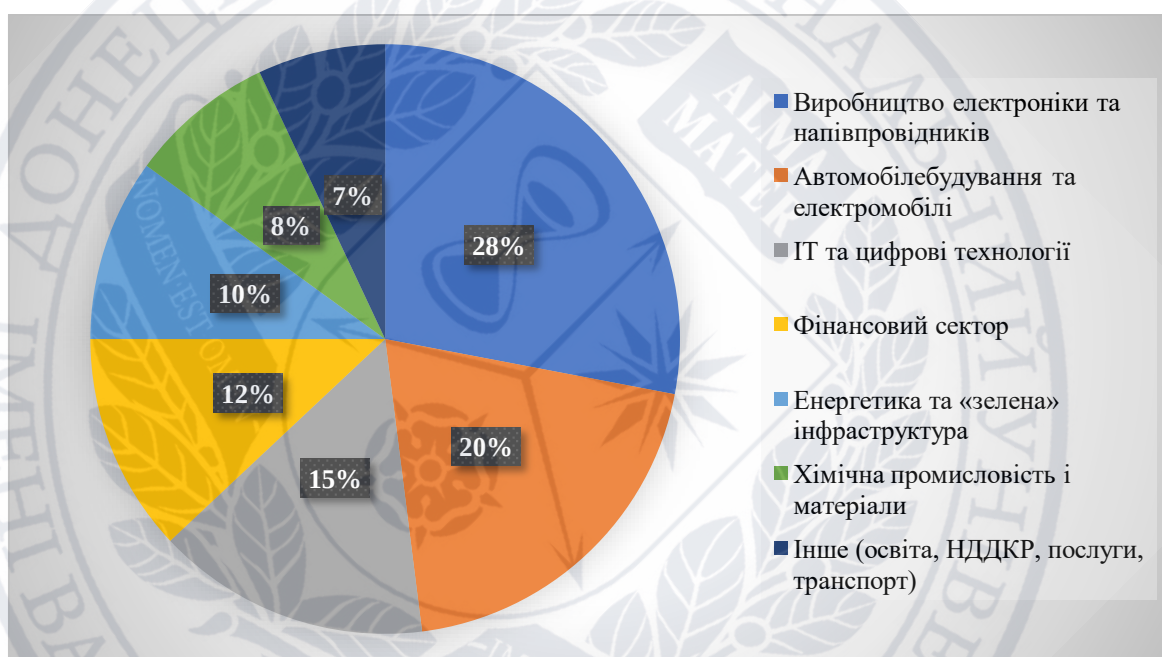

Рисунок 2.13 – Структура інвестицій США в Південну Корею у 2024 році, %

Джерело: розроблено автором за даними [37,42]

ІТ та цифрові технології (15%) посідають третє місце, що зумовлено високим рівнем цифровізації Південної Кореї. Інвестиції Microsoft, Amazon Web Services і Google у дата-центри, хмарні сервіси та штучний інтелект дозволяють США використовувати Корею як технологічний хаб для Азії. Близько 12% припадає на фінансовий сектор, де активно діють Citibank Korea, J.P. Morgan і AIG. Їхня присутність сприяє розвитку сучасної фінансової інфраструктури та розширенню доступу інноваційних підприємств до міжнародного фінансування [43].

Інвестиції у енергетику та «зелену» інфраструктуру (10%) спрямовані на розвиток відновлюваних джерел енергії, водневих технологій і модернізацію енергосистем.

Як показано на рисунку 2.14, ВВП США у 2012-2024 рр. стабільно зростає, що свідчить про високу стійкість та інноваційний потенціал американської економіки.

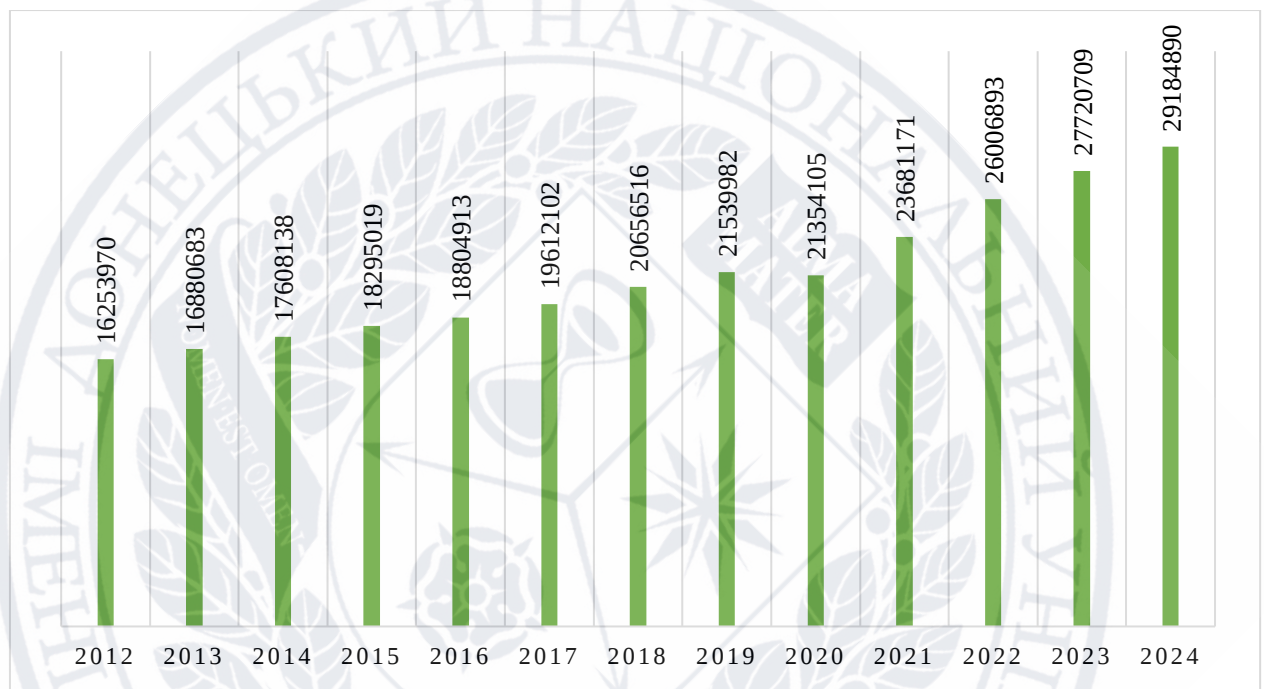

Рисунок 2.14 – Динаміка ВВП США, 2012- 2024 рр., млн. дол. США

Джерело: розроблено автором за даними [31]

Якщо у 2012 році номінальний ВВП становив 16,25 трлн дол. США, то у 2024 році він досяг 29,18 трлн дол. США, із середньорічним темпом зростання близько 5,1%.

Важливу роль у цьому відіграла співпраця зі східно-азійськими партнерами, зокрема з Республікою Корея, яка стимулювала переорієнтацію американського капіталу у високотехнологічні та інноваційні сфери. На сьогоднішній день, США зберігають позицію найбільшої економіки світу, формуючи близько 25% глобального ВВП, основним рушієм зростання залишаються технологічні інновації та цифровізація.

Як показано на рисунку 2.15, економіка Південної Кореї у 2012-2024 рр. демонструвала стабільне зростання, що свідчить про ефективну економічну політику та успішну інтеграцію у глобальні виробничі ланцюги. ВВП країни зріс з 1,28 трлн дол. США у 2012 р. до 1,87 трлн дол. США у 2024 р., тобто на 46% за досліджуваний період.

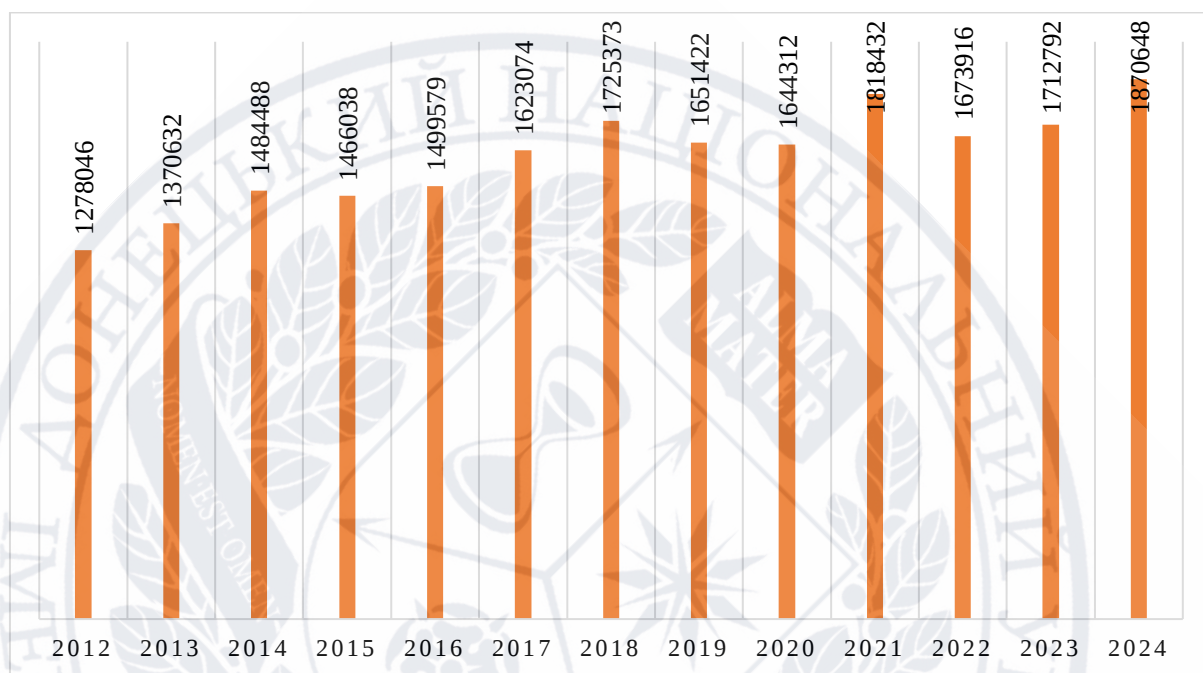

Рисунок 2.15 – Динаміка ВВП Південної Кореї, 2012- 2024 рр., млн. дол. США

Джерело: розроблено автором за даними [31]

Найвищі темпи зростання спостерігалися у 2016-2018 рр. під впливом угоди KORUS FTA, що стимулювала експорт автомобілів, електроніки та хімічної продукції. Після невеликого уповільнення у 2019-2020 роках через пандемію COVID-19, Корея швидко відновилася завдяки збільшенню інвестицій, розвитку високотехнологічних галузей та поглибленню співпраці зі США у сферах мікрочипів, біотехнологій і «зеленої» енергетики.

У результаті Південна Корея зміцнила позиції серед провідних економік світу, а її партнерство зі США стало ключовим чинником інноваційного та інвестиційного зростання.

Як показано у таблиці 2.5 та на рисунку 2.16, упродовж 2012-2024 років спостерігалася стійка тенденція до зростання обсягів американських інвестицій у Південну Корею, які відіграли помітну роль у зміцненні її економічного потенціалу.

Таблиця 2.5 – Вплив інвестицій США на ВВП Південної Кореї у 2012–2024 рр., % до ВВП

Рік	Прямі іноземні інвестиції США (млрд. дол. США)	Частка інвестицій США у ВВП Кореї, %	Річний приріст інвестицій, %
2012	26,4	2,1	–
2013	28,9	2,3	9,5
2014	32,7	2,5	13,1
2015	35,1	2,6	7,3
2016	38,0	2,8	8,3
2017	41,5	2,9	9,2
2018	46,2	3,1	11,3
2019	49,8	3,2	7,8
2020	48,5	3,0	–2,6
2021	54,7	3,4	12,8
2022	59,2	3,5	8,2
2023	63,4	3,6	7,1
2024	68,1	3,7	7,4

Джерело: розроблено автором за даними [31,37]

Найвищі темпи економічного приросту спостерігалися у 2017-2018 роках та 2021-2023 роках, коли відбулося активне розширення партнерських проєктів у сферах виробництва напівпровідників, автомобілебудування, інформаційних технологій та «зеленої» енергетики. Саме ці інвестиції виступили ключовими рушіями зростання продуктивності, інноваційного розвитку та експорту високотехнологічної продукції Південної Кореї.

Незначне зниження у 2020 році до 3% пояснюється впливом пандемії

COVID-19 та тимчасовими обмеженнями на транснаціональні потоки капіталу. Водночас уже у 2021-2024 роках зафіксовано впевнене відновлення, що підтверджує результативність чинної моделі торговельно-економічного партнерства між США та Республікою Корея, заснованої на положеннях угоди KORUS FTA.

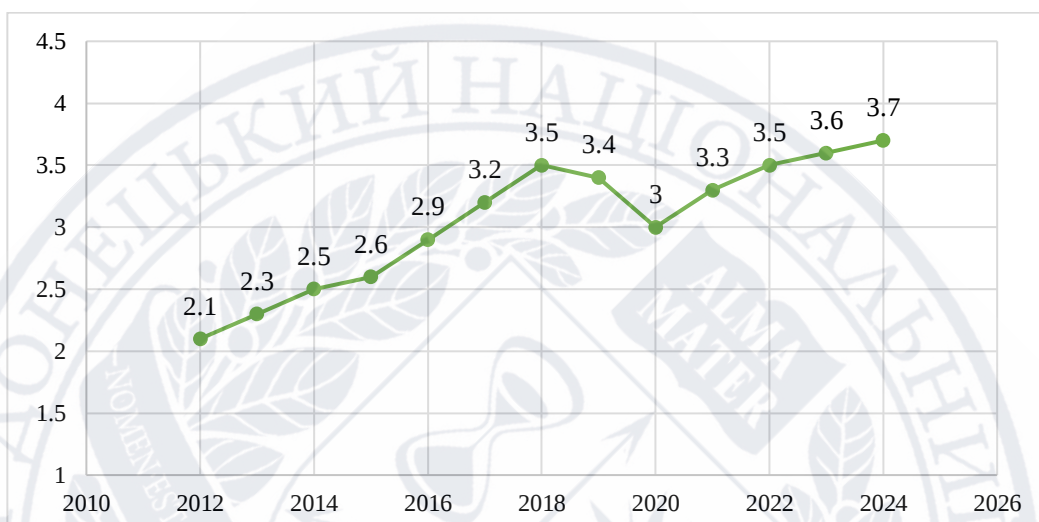

Рисунок 2.16 – Вплив інвестицій США на ВВП Південної Кореї у 2012-2024 рр., %

Джерело: розроблено автором за даними [31,37]

Отже, американські інвестиції відіграли роль не лише фінансового ресурсу, а й каталізатора структурної модернізації південнокорейської економіки, сприяючи підвищенню її конкурентоспроможності на глобальному ринку.

Для вивчення впливу ключових зовнішньоекономічних показників на ВВП країн KORUS FTA, ми побудували багатofакторну модель зв'язку між обсягами ВВП (y) і обсягами експорту товарів (x_1), імпорту товарів (x_2), надходжень ПП (x_3), темп інфляції (x_4), рівень безробіття (x_5), товарообіг між країнами (x_6) та витрати державного сектора (x_7) у період за 10 років (табл. 2.6).

На основі даних, зазначених в табл. 2.6, створили кореляційну матрицю для визначення ступеню впливу кожного показника на ВВП країн KORUS FTA (табл. 2.7). З аналізу кореляційної матриці випливає, що динаміка ВВП країн

KORUS FTA має особливо тісний зв'язок із показниками зовнішньоекономічної діяльності. Найвищий коефіцієнт кореляції спостерігається між ВВП та експортом товарів ($x_1 = 0,9776$), а також між ВВП та загальним товарообігом між країнами ($x_6 = 0,9723$). Це свідчить про те, що збільшення масштабів міжнародної торгівлі є ключовим фактором економічного зростання, адже активний зовнішньоторговельний обмін сприяє розширенню виробництва, появі нових ринків збуту та підвищенню конкурентоспроможності.

Таблиця 2.6 – Дані для побудови моделі багатфакторної регресії

	ВВП, млрд дол. США	Експорт товарів, млрд дол. США	Імпорт товарів, млрд дол. США	ПП до країни, млрд дол. США	Темп інфля ції, %	Рівень безробіт тя, %	Товарооб іг між країнами , млрд дол. США	Витрати державно го сектора (% ВВП)
	y	x1	x2	x3	x4	x5	x6	x7
2015	19761057	105,9	113,3	101	0,8	8,9	115,26	29,3
2016	20304492	109,0	115,3	103	2,3	8,6	112,15	29,3
2017	21235176	117,9	123,4	106	4,0	8,1	119,77	29,2
2018	22381889	129,5	125,3	112	3,9	7,7	129,54	29,9
2019	23191404	137,3	138,3	120	2,2	7,5	133,98	31,1
2020	22998417	125,6	136,1	124	1,7	12,1	125,56	32,9
2021	25499603	145,8	190,5	130	7,2	9,1	160,91	32,5
2022	27680809	181,6	203,0	136	13,1	6,5	181,64	32,5
2023	29433501	182,2	209,1	139	7,7	6,2	181,38	32,3
2024	31055538	184,4	211,4	141	5,2	5,9	184,42	31,9

Джерело: створено автором

Суттєвий позитивний вплив простежується й з боку імпорту товарів ($x_2 = 0,9652$) та обсягу прямих іноземних інвестицій ($x_3 = 0,9614$). Висока кореляція з імпортом відображає інтегрованість економік США та Південної Кореї в глобальні виробничі ланцюги, де імпорт проміжних та капітальних товарів стимулює внутрішнє виробництво і технологічне оновлення. Водночас високий зв'язок між ВВП і ПП підтверджує вирішальну роль іноземного капіталу у розвитку наукомістких секторів, модернізації інфраструктури й формуванні інвестиційної спроможності економіки.

Темп інфляції демонструє помірний прямий зв'язок із ВВП ($x_4 = 0,6743$).

Це може свідчити про те, що зростання економічної активності супроводжується певним прискоренням інфляційних процесів, що є характерним для країн із високою динамікою виробництва та споживання. Такий зв'язок може бути зумовлений збільшенням попиту на внутрішньому ринку або розширенням грошової пропозиції у періоди активного економічного зростання.

Кореляція між ВВП і рівнем безробіття є негативною ($x_5 = -0,6011$), що відповідає класичним економічним закономірностям: зі зростанням виробництва та зайнятості скорочується кількість безробітних.

Витрати державного сектора також мають позитивний зв'язок із ВВП ($x_7 = 0,7325$). Це вказує на важливість бюджетних інструментів у підтриманні економічної стабільності й стимулюванні економічного розвитку. Зростання державних витрат може виступати імпульсом для інвестицій у соціальну сферу, інфраструктуру, оборону, інновації та інші ключові напрями, які опосередковано підсилюють економічну активність.

За допомогою інструменту аналізу «Регресія» здійснили кореляційно-регресійний аналіз для країн KORUS FTA (рис. А.1 Додатку А).

Таблиця 2.7 – Кореляційна матриця впливу чинників на ВВП країн KORUS FTA

	ВВП, (y)	Експорт товарів (x_1)	Імпорт товарів, (x_2)	ППІ до країни, (x_3)	Темп інфляції, (x_4)	Рівень безробіття, (x_5)	Товарообіг між країнами, (x_6)	Витрати державного сектора, (x_7)
y	1							
x_1	0,977626432	1						
x_2	0,965152558	0,958246818	1					
x_3	0,961446458	0,945641473	0,95276222	1				
x_4	0,674331119	0,777459461	0,783914344	0,6827281	1			
x_5	-0,601113942	-0,668552033	-0,554972373	-0,413684934	-0,534732458	1		
x_6	0,972262293	0,983616247	0,989191399	0,944327586	0,802824822	0,634337026	1	
x_7	0,732463342	0,713812184	0,767689319	0,88774618	0,543473694	0,018452442	0,727234518	1

Джерело: створено автором

З отриманого звіту рівняння регресії має такий вигляд:

$$y^{KORUS\ FTA} = 27687246,46 + 79002,25x_1 + 25599,56x_2 + 219046,11x_3 \quad (2.1)$$

$$-147626,79x_4 + 570152,12x_5 + 2273,87x_6 - 1586137,14x_7$$

Далі проведемо перевірку значущості коефіцієнтів у даному рівнянні регресії. Змінні, Р-значення яких перевищують заданий рівень значущості $\alpha=0,05$, необхідно поступово виключати з аналізу. Після цього побудуємо нову модель. Виключаємо змінні x_1 (експорт), x_2 (імпорт), x_3 (ПП), x_4 (темп інфляції) та x_6 (товарообіг між країнами) (рис. А.2 Додатку А).

З отриманого звіту нове рівняння регресії має наступний вигляд:

$$y^{KORUS\ FTA} = -24411374,20 - 1329038,69x_5 + 1913078,63x_7 \quad (2.2)$$

Після вилучення змінних, які мали надмірно високий рівень мультиколінеарності з ВВП, була побудована нова регресійна модель із двома найбільш значущими - рівнем безробіття (x_5) та витратами державного сектора (x_7). Ці два фактори є дійсно ключовими серед усього набору змінних. Рівень безробіття має негативний вплив на ВВП: збільшення безробіття на одиницю супроводжується зменшенням ВВП приблизно на 1,33 млн. дол. Така залежність є економічно логічною, адже зростання безробіття веде до зниження споживчого попиту, скорочення виробництва та уповільнення економічної активності.

Натомість державні витрати мають позитивний вплив на обсяг ВВП. Згідно з оцінками моделі, збільшення витрат державного сектора на одиницю зумовлює підвищення ВВП приблизно на 1,91 млн. дол., що підтверджує дію фіскального стимулу: розширення державних видатків підтримує економічну активність, інвестиції, зайнятість і внутрішній попит.

Отже, нова регресійна модель демонструє, що найбільш вагомими факторами формування ВВП країн KORUS FTA виступають рівень зайнятості на ринку праці та активність державного сектора. Все це свідчить про важливість фіскальної політики та політики зайнятості для забезпечення стабільного економічного зростання.

Висновки до розділу 2

Підсумовуючи розділ 2, у ході аналізу розвитку торговельно-економічних відносин між США та Республікою Корея встановлено, що їхнє стратегічне партнерство базується на поєднанні лібералізації торгівлі, активізації інвестиційної діяльності та інтеграції у високотехнологічні виробничі ланцюги. Угода про вільну торгівлю KORUS FTA, що набула чинності у 2012 році, стала основою сучасної моделі співпраці, забезпечивши зниження митних бар'єрів, гармонізацію стандартів, посилення захисту інтелектуальної власності та відкриття фінансових ринків.

Реалізація положень угоди сприяла зростанню обсягів торгівлі між країнами: товарообіг США та Південної Кореї зріс майже вдвічі з 100,8 млрд. дол. у 2012 році до 186 млрд. дол. у 2023 році. Найбільше розширення спостерігалось у сферах автомобілебудування, електроніки, напівпровідників, енергетики та фінансових послуг. У 2024 році експорт Кореї до США перевищив 118 млрд. дол., американський експорт до Кореї зріс до 65,5 млрд. дол., що підтверджує сталість торговельних потоків і поглиблення економічної взаємозалежності.

Структурні зміни в торгівлі свідчать про підвищення технологічного рівня партнерства: корейський експорт дедалі більше орієнтується на високотехнологічну продукцію, тоді як США зосереджуються на постачанні енергоресурсів, машинобудуванні, фінансових та ІТ-послугах. Торгівля послугами зросла майже на 70%, що засвідчує перехід взаємодії до інноваційного формату.

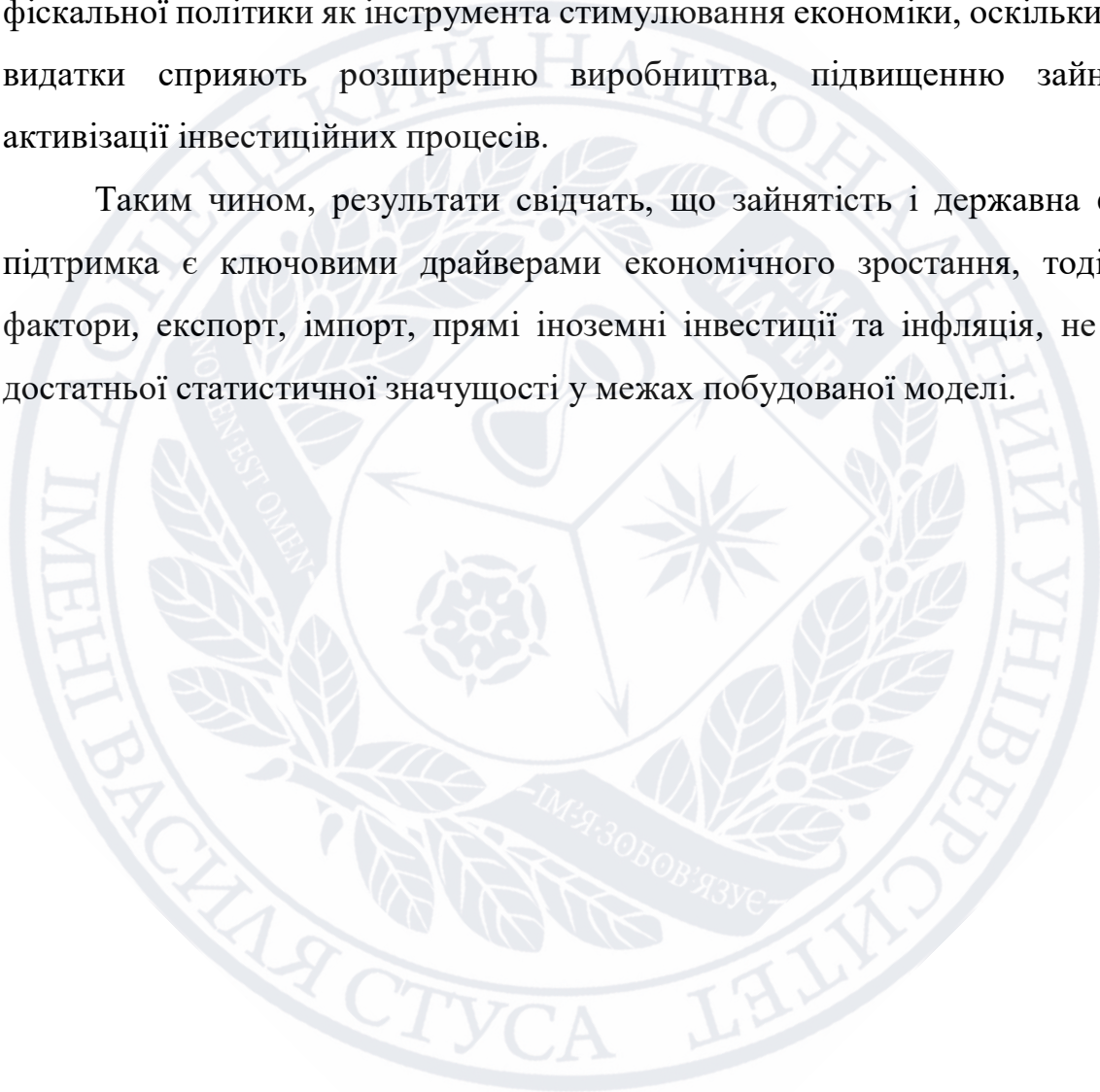
Проведений кореляційно-регресійний аналіз показав, що серед усіх досліджуваних факторів найбільш значущий вплив на ВВП країн KORUS FTA мають рівень безробіття та державні витрати. Після поетапного вилучення змінних, які виявилися статистично незначущими або мали високий рівень мультиколінеарності, у підсумковій моделі залишилися лише ці два показники, кожен із яких має вагомий і підтверджений вплив.

Отримані результати свідчать, що рівень безробіття має негативний ефект

на ВВП: зростання безробіття на 1% призводить до скорочення ВВП у середньому на 1,3 млн дол. США. Адже збільшення кількості безробітних знижує сукупний попит, обсяги виробництва та інвестиційну активність.

У той же час державні витрати демонструють позитивний і статистично значущий вплив: збільшення витрат державного сектора на 1% ВВП зумовлює приріст ВВП приблизно на 1,9 млн дол. США. Це підтверджує ефективність фіскальної політики як інструмента стимулювання економіки, оскільки державні видатки сприяють розширенню виробництва, підвищенню зайнятості й активізації інвестиційних процесів.

Таким чином, результати свідчать, що зайнятість і державна фіскальна підтримка є ключовими драйверами економічного зростання, тоді як інші фактори, експорт, імпорт, прямі іноземні інвестиції та інфляція, не показали достатньої статистичної значущості у межах побудованої моделі.

РОЗДІЛ 3

ФОРМУВАННЯ НОВОЇ МОДЕЛІ ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОЇ ВЗАЄМОДІЇ США ТА РЕСПУБЛІКИ КОРЕЯ

3.1 Вплив глобальних викликів (геологічні зміни, цифровізація, «зелена економіка») на двосторонні відносини

На сучасному етапі глобалізації торговельно-економічні відносини між США та Республікою Корея зазнають впливу масштабних трансформацій у геополітичній, технологічній та екологічній сферах. Ці процеси істотно змінюють динаміку партнерства, сприяючи формуванню оновленої моделі співробітництва, заснованої на інноваційності, стійкому розвитку та економічній безпеці.

Геополітична напруженість у Східній Азії, зумовлена насамперед суперництвом між США та Китаєм. Як провідна демократія регіону та високотехнологічна держава, Південна Корея виступає ключовим союзником США у стримуванні китайського впливу, як у військово-політичній, так і в економічній площині.

Після 2020 року посилилася тенденція диверсифікації глобальних виробничих ланцюгів і перенесення високотехнологічних виробництв із Китаю до країн-партнерів США, серед яких Корея посідає провідне місце. Цей процес активно підтримується урядовими ініціативами, зокрема американським законом CHIPS and Science Act (2022), спрямованим на розвиток напівпровідникової промисловості та стимулювання інвестицій із союзних держав. У цьому Південна Корея виступає ключовим центром світової мікрочипової індустрії, забезпечуючи понад 20% глобального виробництва напівпровідників [44].

Окрім того, геополітична нестабільність у Європі та на Близькому Сході підвищує значення енергетичного партнерства між США та Кореєю. Зростання експорту американського зрідженого природного газу до азійських країн сприяє зміцненню енергетичної безпеки Сеула та скорочує його залежність від

постачань із Росії та країн Близького Сходу.

Одним із визначальних трендів сучасного етапу глобального розвитку є цифрова трансформація економік, яка стала новою фазою у зміцненні партнерства між США та Республікою Корея. Обидві держави характеризуються високим рівнем цифрової зрілості та інноваційного потенціалу: США виступають світовим лідером у галузях штучного інтелекту, хмарних технологій і кібербезпеки, тоді як Корея утвердилася як глобальний центр розвитку 5G, напівпровідників та «розумного виробництва» [45].

Починаючи з 2020-х років, у межах спільних ініціатив U.S.-Korea Digital Partnership, Global Supply Chain Initiative та Semiconductor Alliance активно формується єдина цифрова інфраструктура. Вона охоплює створення спільних R&D-центрів зі штучного інтелекту, платформ для обміну даними та систем кіберзахисту, спрямованих на підвищення стійкості стратегічних секторів обох економік [47].

Важливою складовою цифрового партнерства є розвиток економіки знань та інноваційних екосистем. Американські корпорації Google, Microsoft і Amazon активно інвестують у будівництво дата-центрів у Сеулі, тоді як південнокорейські компанії Samsung SDS і LG CNS впроваджують інтелектуальні технології в промисловість США. Це сприяє формуванню своєрідного «цифрового мосту» між двома економіками, який зміцнює їхнє стратегічне партнерство в епоху інновацій [45].

Як показано на рисунку 3.1, у 2024 році найбільша частка спільних інвестицій США та Південної Кореї у сфері цифрових технологій припала на розвиток IT-інфраструктури (25%) та штучного інтелекту (20%).

Це відображає стратегічний фокус обох країн на побудові стійких цифрових екосистем, що підтримують промислову автоматизацію, обробку великих даних і впровадження інновацій у виробництво. Підвищення ролі хмарних сервісів (18%) та кібербезпеки (15%) є відповіддю на глобальні виклики, пов'язані з кіберзагрозами та потребою у цифровій стійкості економіки.

Питання екологічної безпеки та декарбонізації економіки посідають

провідне місце у сучасній умовах торговельно-економічного партнерства між США та Республікою Корея. Обидві держави взяли на себе зобов'язання досягти вуглецевої нейтральності до 2050 року, що вимагає масштабної реструктуризації промислового, енергетичного та транспортного секторів.

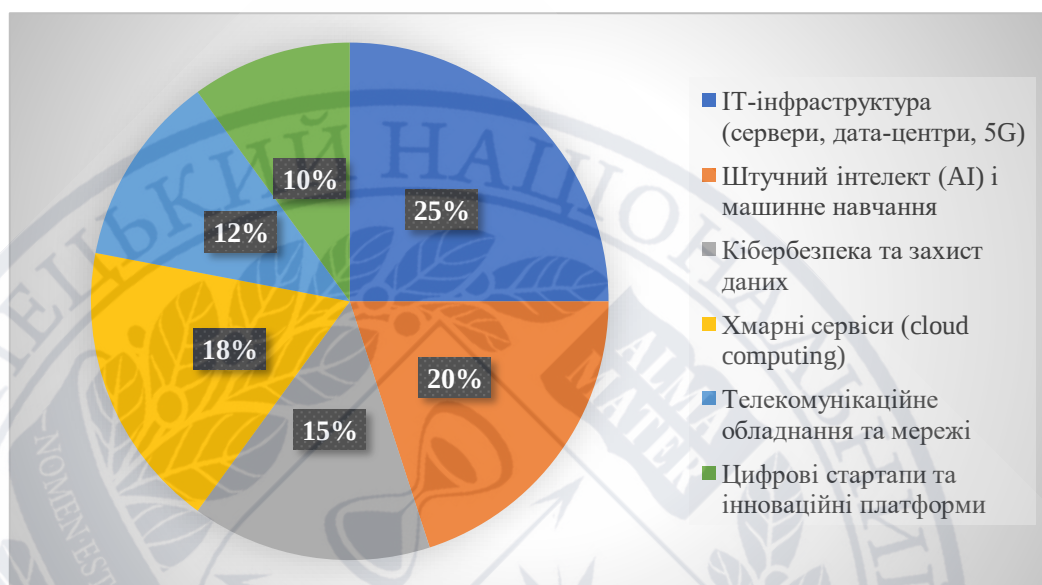

Рисунок 3.1 – Структура інвестицій у сферу цифрових технологій між США та Республікою Корея, 2024 р., %

Джерело: розроблено автором за даними [31,50]

У 2021 році було започатковано U.S.- Korea Climate and Energy Partnership, спрямоване на реалізацію спільних проєктів у сферах відновлюваної енергетики, енергоефективності, водневих технологій і виробництва електромобілів. У межах цього партнерства американські компанії NextEra Energy, Tesla, General Electric активно співпрацюють із корейськими корпораціями Hanwha Q Cells, Hyundai, LG Energy Solution над створенням інноваційної «зеленої» інфраструктури [46].

Основними напрямками екологічного співробітництва є:

- виробництво та зберігання енергії з відновлюваних джерел: сонячної, вітрової та водневої;
- спільні інвестиції у виробництво батарей і систем накопичення енергії;

- розвиток «зеленого» транспорту, зокрема електромобілів, водневих автобусів і стійких морських перевезень.

Таким чином, «зелений альянс» між США та Південною Кореєю поступово перетворюється на один із ключових елементів їхнього стратегічного партнерства у XXI столітті[46].

Як показано на рис. 3.2, у 2024 році провідну роль у структурі екологічного партнерства між США та Південною Кореєю посідають проекти у сфері відновлюваної енергетики (30%), що охоплюють спільне будівництво сонячних і вітрових електростанцій, а також розвиток технологій накопичення енергії. Цей напрям став ключовим після підписання Кліматичного пакту США-Корея (2022 р.), спрямованого на досягнення вуглецевої нейтральності до 2050 року.

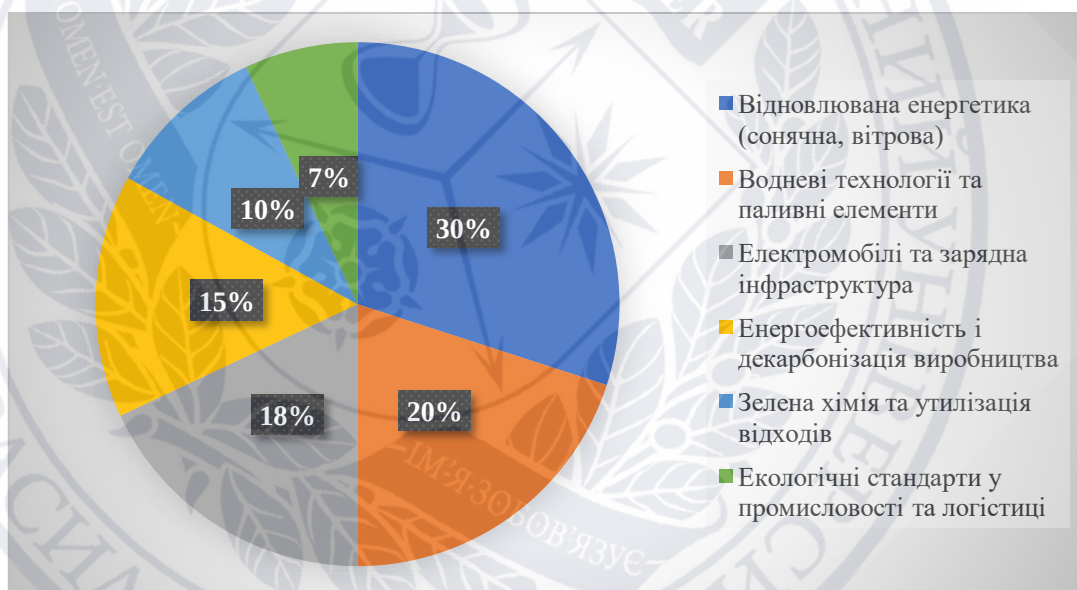

Рисунок 3.2 – Основні напрями екологічного партнерства США та Південної Кореї, 2024 р., %

Джерело: розроблено автором за даними [31,50]

Вагому роль відіграють водневі технології (20%), які включають дослідження у сфері виробництва «зеленого» водню та створення інфраструктури його транспортування одного з головних елементів енергетичної безпеки обох країн.

Близько 18% припадає на розвиток електромобілів і зарядної

інфраструктури. США активно підтримують корейських виробників у створенні спільних підприємств та інвестуванні у виробництво батарей у Північній Америці. Ще 15% становлять проекти з енергоефективності та декарбонізації виробництва, зокрема в металургії, хімічній і машинобудівній галузях.

Загалом така структура свідчить про системність і довгостроковість екологічного партнерства, що поєднує інноваційні, інвестиційні та кліматичні пріоритети обох держав [48].

Сучасна світова економіка зазнає впливу масштабних глобальних трансформацій - геополітичних зрушень, технологічних революцій та екологічних викликів, що суттєво змінюють характер міжнародних відносин. Для США та Республіки Корея ці процеси стали не лише викликом, а й поштовхом до модернізації торговельно-економічної співпраці.

Геополітична напруженість у Азійсько-Тихоокеанському регіоні та зростання конкуренції між провідними державами посилюють значення стратегічного партнерства між США і Південною Кореєю. В умовах змін країни поглиблюють координацію зовнішньоекономічної політики, синхронізують промислові стандарти та розвивають співпрацю у сферах енергетичної безпеки й критичних технологій. Це підкреслює роль KORUS FTA як інструменту економічної стійкості.

Технологічна революція та цифровізація стали ще одним поштовхом до оновлення відносин. США та Корея зробили партнерство на основі інновацій і високих технологій: корейські компанії (Samsung, SK Hynix, LG) інвестують у виробництво в США [65], а американські корпорації (Intel, Google, Microsoft) сприяють розвитку цифрових екосистем у Кореї. Така взаємодія допомагає країнам доповнюють одна одну у технологічному розвитку[49].

В екологічному плані обидві держави активно просувають «зелений перехід» та зобов'язалися досягти вуглецевої нейтральності до 2050 року. Спільні проекти у сфері відновлюваної енергетики, водневих технологій і електротранспорту демонструють, що екологічна відповідальність стала ключовим елементом їхньої економічної політики.

3.2 Перспективи трансформації KORUS FTA: напрями модернізації та розширення співпраці

Угода про вільну торгівлю між США та Республікою Корея (KORUS FTA), стала основою розвитку двосторонніх економічних відносин. Однак за більш ніж десятиріччя дії угоди глобальне середовище досить суттєво змінилось: прискорилися процеси цифровізації торгівлі, збільшилось значення «зеленої економіки», геополітичні зміни сформували нові виклики для партнерства. У цих умовах модернізація KORUS FTA набуває особливої актуальності як інструмент адаптації до нових реалій світової економіки.

Сучасний розвиток світової торгівлі демонструє зростання значення інтелектуальної власності, інновацій та цифрових послуг. У цьому контексті Угода KORUS FTA потребує оновлення та доповнення положеннями, що регулюють електронну комерцію, захист кіберпростору, обмін даними та функціонування цифрових платформ. Крім того, відсутність чітко визначених норм щодо екологічних стандартів ускладнює інтеграцію партнерства у сучасні міжнародні ініціативи сталого розвитку.

Водночас США прагнуть модернізувати угоду з метою розширення доступу до корейського ринку послуг, зокрема у фінансовій, консалтинговій і технологічній сферах. Республіка Корея, своєю чергою, зацікавлена у зміцненні технологічних ланцюгів постачання з американськими партнерами, особливо в галузях мікроелектроніки, штучного інтелекту та відновлюваної енергетики.

У процесі модернізації KORUS FTA ключового значення набуває розвиток цифрової торгівлі, яка включає не лише електронну комерцію, але й передачу даних, хмарні технології, фінансові інновації, креативні індустрії та розробку програмного забезпечення. Протягом останнього десятиліття цифрова взаємодія між США та Республікою Корея еволюціонувала у стратегічний напрям двостороннього економічного партнерства, що формує основу нової моделі інтеграції в умовах цифрової глобалізації [51].

Після набуття чинності KORUS FTA у 2012 році основна увага сторін зосереджувалася на торгівлі товарами та інвестиціях у виробничий сектор. Однак

уже після 2015 року розпочався новий етап - «цифрова ера» економічного партнерства, коли корпорації Samsung, LG, SK Hynix, Google, Microsoft, Amazon активно розвивали спільні ініціативи у сферах ІТ, напівпровідників, хмарних обчислень і штучного інтелекту [64]. У 2019-2024 рр. відбулося стрімке зростання електронної комерції, цифрових фінансових сервісів і B2B-платформ, що сприяють автоматизації торгівлі. США залишаються головним постачальником цифрових технологій, тоді як Корея лідером у впровадженні інновацій та телекомунікаційних рішень (5G, Smart City, Big Data) (рис. 3.3).

Рисунок 3.3 – Динаміка обсягів цифрової торгівлі між США та Південною Кореєю у 2015–2024 рр. млрд.дол. США, %

Джерело: розроблено автором за даними [51]

Обсяг цифрової торгівлі між США та Південною Кореєю за останні 10 років зріс з 8,3 млрд. дол. США у 2015 році до 23,5 млрд. дол. у 2024 році. Основними драйверами цього зростання стали розвиток e-commerce (Amazon Korea, Coupang, eBay Korea), розширення експорту цифрових послуг США, впровадження інновацій у виробництво та державні програми «Digital New Deal» у Кореї та «Digital Trade Strategy» у США.

У підсумку, частка цифрової торгівлі у структурі двостороннього

товарообігу зросла з 5,4% у 2015 році до 11,8% у 2024 році, що підтверджує поступовий перехід від традиційних товарних потоків до обміну технологіями, даними та послугами з високою доданою вартістю.

Ще одним із пріоритетних напрямів сучасного торговельно-економічного партнерства між США та Республікою Корея є зелена економіка, що поєднує технологічні інновації, екологічну безпеку та енергоефективність. Обидві країни оголосили ціль досягти вуглецевої нейтральності до 2050 року, що стимулювало нові формати співробітництва у сфері «чистої» енергетики, «зелених» технологій та кліматичних інновацій [52].

Після перегляду KORUS FTA у 2018 році екологічна складова стала важливою частиною двосторонньої співпраці. У торгові домовленості інтегрували положення про:

- підтримку екологічно чистого виробництва;
- лібералізацію торгівлі товарами зеленої енергетики (сонячні панелі, акумулятори, електромобілі);
- спільні інвестиційні програми у водневу енергетику, зберігання енергії та вуглецево-нейтральну промисловість.

За 2015-2024 рр. обсяг інвестицій у відновлювану (таблиця 3.1) енергетику між країнами зріс майже у п'ять разів з 1,2 млрд до 5,8 млрд. дол. Основні напрями:

- 35% - сонячна енергетика (Hanwha Q Cells, NextEra Energy);
- 25% - водневі та акумуляторні технології (SK Innovation, Hyundai-GM Hydrogen Alliance);
- 20% - вітрова енергетика;
- решта - інфраструктура та енергоефективність промисловості.

Ці інвестиції стали для США новими ринками для технологій, а для Кореї зниженням енергозалежності та стимулом внутрішнього попиту на відновлювану енергію[53].

Обидві країни активно знижують вуглецевий слід виробництва, створюють фонди для підтримки кліматичних інновацій, інвестують у розроблення нових

матеріалів для накопичення енергії та просувають екологічні стандарти у міжнародній торгівлі.

Таблиця 3.1 – Обсяги інвестицій у відновлювану енергетику між США та Південною Кореєю, 2015-2024 рр.

Рік	Обсяг інвестицій, млрд дол. США	Основні напрямки інвестування
2015	1,2	Початок співпраці у сфері сонячних панелей
2016	1,5	Розвиток акумуляторних технологій (LG Energy Solution)
2017	1,9	Інвестиції у водневі паливні елементи
2018	2,3	Вітрові турбіни, енергоефективне обладнання
2019	2,8	Запуск програми «Clean Power Alliance»
2020	3,4	Спільні НДДКР у сфері Smart Grid
2021	4,3	Угода «U.S.-Korea Clean Energy Partnership»
2022	4,9	Інвестиції у водневу інфраструктуру
2023	5,4	Розвиток виробництва акумуляторів
2024	5,8	Масштабування проєктів «зеленої» енергетики

Джерело: розроблено автором за даними [52]

Таким чином, «зелена» співпраця стала новим етапом розвитку KORUS FTA, поєднуючи економічне зростання, технологічні інновації та екологічну відповідальність.

Одним із провідних напрямів трансформації KORUS FTA є зміцнення захисту інтелектуальної власності та поглиблення інноваційного партнерства між США і Республікою Корея. В умовах посилення глобальної конкуренції у сферах високих технологій, цифровізації та штучного інтелекту обидві держави розглядають інтелектуальну власність не лише як правовий інструмент, а як стратегічний ресурс довгострокового економічного зростання.

Інноваційна співпраця між країнами охоплює зміцнення патентного захисту у сферах біотехнологій, штучного інтелекту, фармацевтики та цифрового програмного забезпечення; розвиток спільних дослідницьких програм між університетами та приватним сектором; створення венчурних фондів для підтримки стартапів у галузях «зеленої» енергетики, фінтеху, робототехніки та кібербезпеки; обмін технологіями й ноу-хау, що прискорює впровадження інновацій у виробництво; а також зміцнення цифрової безпеки та

захисту даних, які стають ключовим елементом сучасної торговельно-економічної взаємодії [54].

Результатом цього співробітництва стало суттєве зростання кількості спільних патентів і стартапів. За останні 10 років кількість спільних інноваційних проєктів між США та Республікою Корея збільшилася з 320 шт у 2015 році до понад 910 шт у 2024 році, що свідчить про високий рівень взаємної довіри, інтеграції інноваційних систем і стратегічну синергію між двома економіками.

Дані, наведені на рис. 3.4, демонструють динамічне зростання інноваційної співпраці між США та Республікою Корея. Найвищі темпи зростання спостерігаються у спільних R&D-проєктах та стартапах у сфері «зеленої» енергетики, що свідчить про спільну орієнтацію обох країн на сталий розвиток, енергетичну ефективність та цифрову трансформацію економіки.

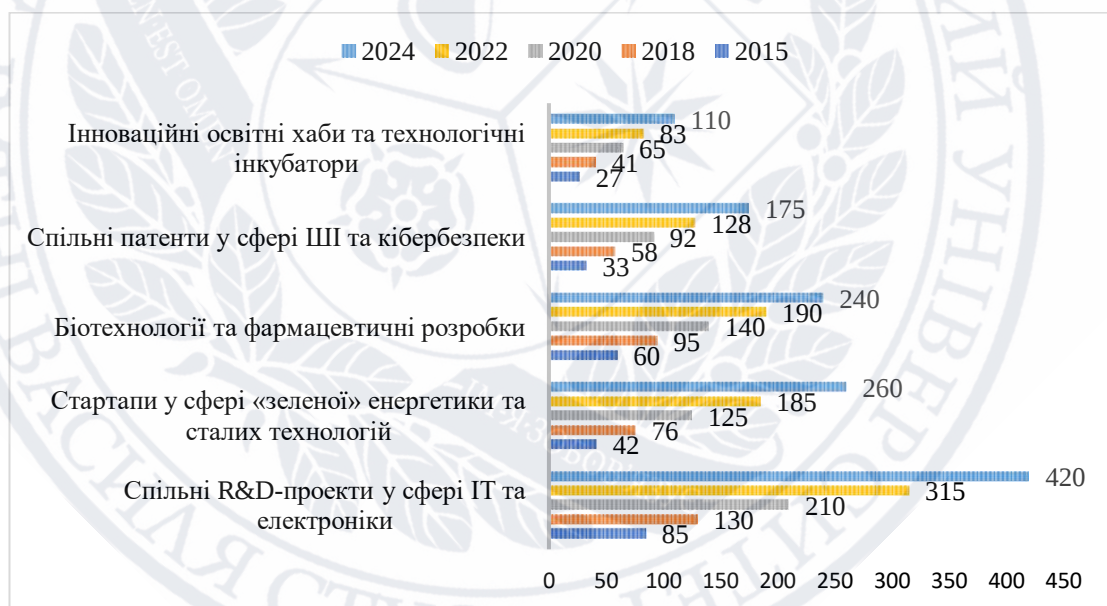

Рисунок 3.4 – Основні напрями інноваційної співпраці між США та Республікою Корея, 2015 -2024 рр., шт

Джерело: розроблено автором за даними [31,52]

Збільшення кількості спільних патентів у галузях штучного інтелекту, кібербезпеки та високотехнологічного виробництва підтверджує поглиблення технологічного партнерства та активний обмін науковими знаннями й

інноваційними рішеннями. США продовжують утримувати провідні позиції у сфері фундаментальних досліджень, тоді як Корея забезпечує швидке впровадження розробок у промисловість і комерціалізацію результатів, що формує доповнювану модель інноваційного розвитку.

Лібералізація сфери послуг є одним із провідних напрямів модернізації KORUS FTA та подальшого зміцнення економічного партнерства між США й Республікою Корея. В умовах глобальної цифрової трансформації саме сектор послуг виступає головним драйвером економічного розвитку обох держав.

Після 2012 року спостерігається стале зростання обсягів торгівлі послугами між США та Кореєю. Лібералізація ринку відкрила можливості для виходу на корейський ринок американських банків, страхових компаній і технологічних корпорацій, тоді як корейські підприємства отримали ширший доступ до сучасних фінансових технологій, освітніх платформ і консалтингових послуг зі США. Прикладом успішної співпраці є ініціативи компаній Citigroup, AIG, Google Cloud, Coursera, Samsung SDS і LG Uplus у сферах фінансів та IT [52].

Суттєвим досягненням останніх років стало узгодження професійних стандартів і вимог до сертифікації у таких галузях, як фінанси, IT, медицина та освіта. Це спростило працевлаштування спеціалістів, сприяло зростанню мобільності робочої сили та посиленню соціально-економічної інтеграції між країнами.

У перспективі очікується подальший розвиток торгівлі цифровими послугами, зокрема в галузях електронної комерції, кібербезпеки та телемедицини. Цей напрям може стати основою нової моделі співпраці між США та Кореєю, що забезпечить адаптацію їхніх економік до глобалізаційних процесів, цифрових інновацій і трансформації світових ланцюгів створення вартості.

Протягом останнього десятиріччя США та Республіка Корея активно впроваджують принципи ESG (Environmental, Social, Governance) у свої торговельно-економічні відносини. Цей підхід відображає прагнення обох країн

до формування сталого, прозорого та соціально відповідального бізнес-середовища, що відповідає сучасним глобальним викликам, кліматичним змінам, зростанню соціальної нерівності та підвищенню вимог до корпоративної етики.

Провідні компанії обох держав - Hyundai Motor, LG Energy Solution, Samsung Electronics, Tesla, Microsoft реалізують спільні екологічні та енергетичні ініціативи, спрямовані на скорочення викидів вуглекислого газу, розвиток «зеленої» енергетики та впровадження принципів циркулярної економіки. У сфері корпоративного управління відбувається поступове узгодження стандартів звітності [55].

Паралельно формується нова бізнес-культура, заснована на прозорості, етичності та соціальній відповідальності. Зростає значення корпоративних кодексів етики, волонтерських програм і політик рівних можливостей. Спільна участь США та Кореї у міжнародних ESG-програмах сприяє підвищенню інвестиційної привабливості їхніх компаній, зміцненню партнерської довіри та забезпеченню довгострокового сталого розвитку.

3.3 Стратегічні напрями розвитку нової моделі торговельно-економічної взаємодії між США та Республікою Корея

У сучасних умовах глобальної економіки традиційна модель партнерства між США та Республікою Корея потребує глибокого оновлення. Світове господарство переживає масштабні трансформації під впливом цифровізації, переходу до «зеленої» енергетики, змін у глобальних ланцюгах постачання та зростання ролі Індो-Тихоокеанського регіону. У таких умовах обидві країни мають адаптувати свої економічні відносини, створивши більш гнучку, інноваційну та стійку систему співпраці, здатну забезпечити їхню конкурентоспроможність у довгостроковій перспективі.

Хоча Угода KORUS FTA стала важливим етапом у розвитку двосторонньої торгівлі, нині її положення вже не повністю відповідають новим реаліям, цифровим технологіям, викликам енергетичної безпеки, трансформації ланцюгів

постачання та швидкому зростанню ролі інновацій у світовій економіці. Саме тому США та Республіка Корея активно просувають ідею модернізації своєї співпраці, зосереджуючись не лише на подальшій лібералізації торгівлі, а й на розвитку технологічних альянсів, спільних досліджень, сталих інвестицій і партнерства в інноваційній сфері [57].

Оновлена модель торговельно-економічних відносин між США та Кореєю має стати платформою синергії та сталого економічного зростання, заснованою на принципах взаємодоповнюваності, технологічного розвитку, цифрової інтеграції та екологічної відповідальності. Її стратегічна мета полягає у зміцненні позицій обох держав у глобальній економіці, зниженні залежності від третіх ринків, зокрема Китаю, підвищенні технологічної самодостатності та стимулюванні переходу до «зеленої» економіки майбутнього.

Теоретичну основу цієї моделі становить концепція інноваційної інтеграції, яка передбачає не лише обмін товарами, а й передачу технологій, знань і цифрових рішень. На відміну від класичної інтеграції, вона спирається на спільні інвестиції у наукові дослідження, цифрові екосистеми, відновлювану енергетику та «чисті» технології. США забезпечують технологічне лідерство й фінансові ресурси, тоді як Корея виступає виробничим і логістичним хабом з високим рівнем індустріальної адаптації [59].

Важливу роль відіграє й теорія глобальних ланцюгів створення вартості (GVC), згідно з якою виробничі процеси розподіляються між країнами відповідно до їхньої спеціалізації. США виступають генератором інновацій, а Корея центром їхнього практичного впровадження. Така модель сприяє ефективному використанню ресурсів і підвищенню конкурентоспроможності обох економік.

Ще одним ключовим елементом є принцип «зеленої економіки», орієнтований на сталий розвиток, екологічну безпеку та енергоефективність. Через ініціативи Clean Energy Partnership і Green Growth Alliance країни інвестують у розвиток сонячної, вітрової та водневої енергетики, створюючи нові «зелені» ланцюги створення вартості [58].

Практична реалізація нової моделі відбувається за кількома стратегічними напрямками:

- Технологічна інтеграція. У межах US–Korea Advanced Industries Partnership реалізуються спільні проекти у сфері напівпровідників, штучного інтелекту, біотехнологій та квантових обчислень. США виступають інвестором, Корея виробничою базою для технологічного альянсу.
- Інвестиційно-фінансова кооперація. Обсяги ПІІ зростають у високотехнологічних секторах. Наприклад Samsung-Texas Chip Facility (\$17 млрд), Hyundai-Georgia EV Plant (\$5,5 млрд), LG-GM Battery Alliance (\$4,1 млрд), що демонструють синергію державних і приватних інтересів [64].
- Цифрова економіка. У рамках Digital Economy Framework (2022) сторони узгоджують стандарти цифрової торгівлі, кібербезпеки, e-commerce та захисту даних. Корея, як лідер у технологіях 5G, є рушійною силою цифрової інтеграції в регіоні.
- Розвиток людського капіталу. Програми Fulbright Korea та US–Korea STEM Initiative підтримують академічну мобільність і спільні дослідницькі проекти, формуючи інтелектуальну основу довгострокового партнерства [65].

Нова модель торговельно-економічної взаємодії США та Республіки Корея виходить за межі традиційної парадигми «торгівля-інвестиції». Вона базується на об'єднанні технологій, знань і сталого розвитку, створюючи гнучку систему співпраці, здатну забезпечити економічну стійкість і глобальну конкурентоспроможність обох держав.

Одним із головних структурних елементів нової моделі економічної взаємодії між США та Республікою Корея є формування інноваційності, що поєднують промисловість, науку й технології. Цей напрям визначається прагненням обох країн створити спільну дослідницько-виробничу екосистему, здатну забезпечити технологічну автономність і посилити стійкість ланцюгів постачання [61].

У 2020-2024 роках значно розширилася участь обох сторін у спільних R&D-проектах (рис. 3.5). Частка США у спільному фінансуванні досліджень і

розробок у високотехнологічних секторах становила близько 46%, тоді як Кореї 54%, що свідчить про рівновагу інвестиційних внесків.

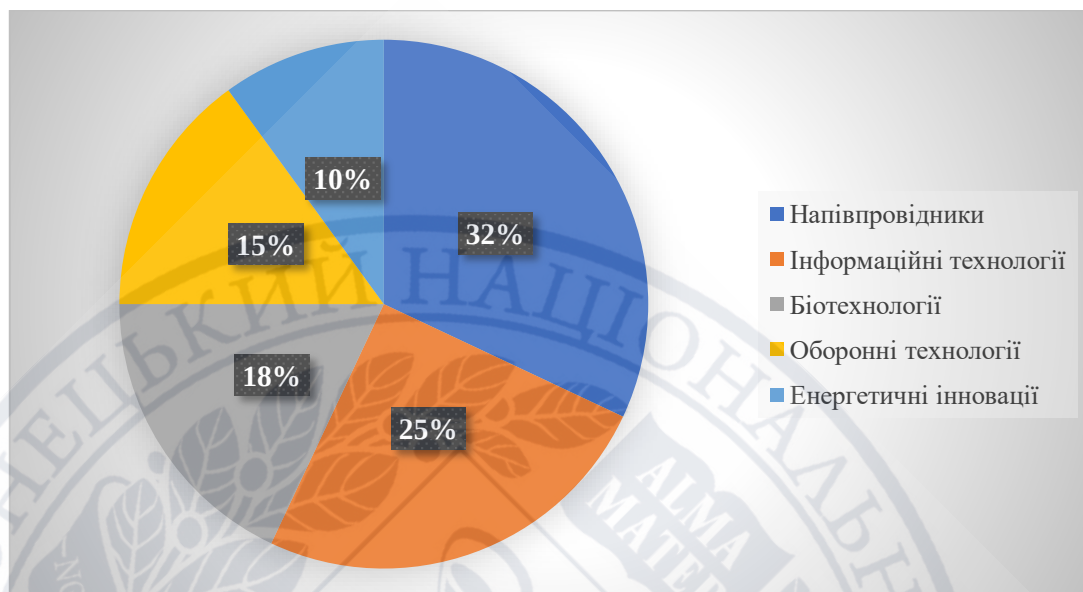

Рисунок 3.5 – Розподіл спільних R&D інвестицій між США та Кореєю, 2020-2024 рр., %

Джерело: розроблено автором за даними [37]

У рамках цієї взаємодії діють такі ключові проекти:

- Samsung-Texas Semiconductor Cluster (2023) - будівництво виробничого центру для постачання мікросхем у США;
- US-Korea Innovation Forum (2022-2024) - координація спільних R&D у галузях квантових обчислень та штучного інтелекту;
- Hyundai-Boston Robotics Alliance (2021) - створення інноваційного центру з робототехніки;
- Defense Tech Partnership (з 2023) - дослідження в галузі кібербезпеки та безпілотних систем.

Одним із ключових напрямів нової моделі торговельно-економічної взаємодії між США та Республікою Корея стає розбудова спільного цифрового простору, який передбачає інтеграцію у сфері електронної комерції, цифрових платежів, кібербезпеки та транснаціонального обміну даними [62].

США виступають технологічним інноватором через компанії Amazon, Google, Microsoft, PayPal, які активно розвивають свою присутність на корейському ринку. Південна Корея стає тестувальником і партнером у сфері технологічних рішень, зокрема завдяки розвитку систем 5G, e-government, цифрової ідентифікації та платформ штучного інтелекту (Samsung AI).

Обсяг цифрової торгівлі між США та Республікою Корея зріс із 34 млрд. дол. США у 2015 році до 112 млрд. дол. у 2024 році (рис. 3.6.), що свідчить про понад трикратне зростання за дев'ять років. Основними складовими цього зростання стали ІТ-послуги (45%), електронна комерція (30%), фінансові технології і цифрові платежі (15%) та хмарні сервіси (10%).

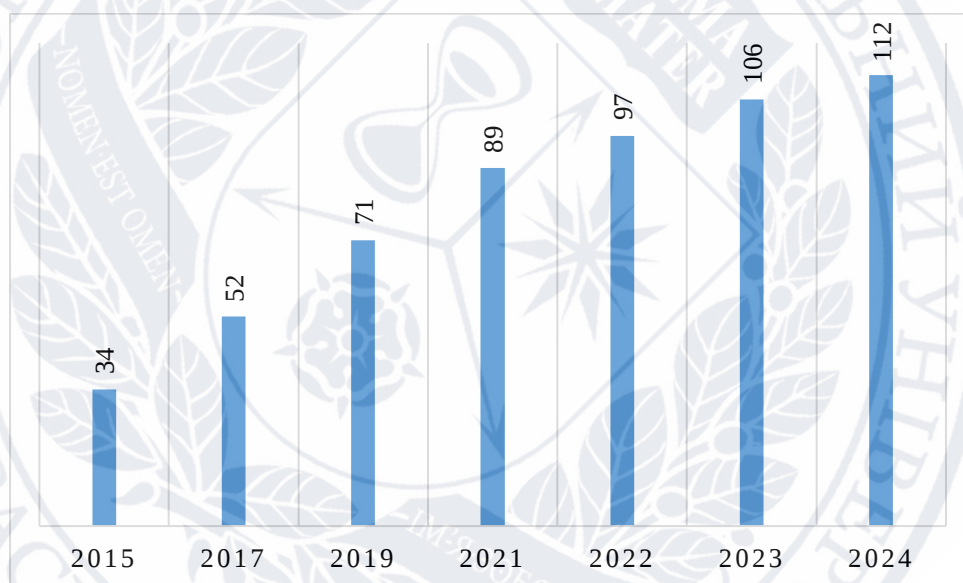

Рисунок 3.6 – Обсяг цифрової торгівлі між США та Республікою Корея, 2015-2024 рр., млрд. дол. США

Джерело: розроблено автором за даними [37]

Важливою складовою нової моделі співпраці між США та Республікою Корея є поглиблення інтеграції до глобальних ланцюгів створення доданої вартості (GVC). В умовах зростаючої геоекономічної конкуренції Сполучені Штати посилюють свою присутність у Східній Азії через формування стратегічних виробничих альянсів, у яких Корея виступає ключовим технологічним та виробничим центром.

Виробничі системи двох країн поступово зливаються: такі корейські корпорації, як Samsung, SK Hynix, Hyundai, LG, активно співпрацюють з американськими компаніями Intel, Tesla, Qualcomm, Boeing. Це забезпечує високий рівень взаємозалежності, адже близько 38% експорту Кореї до США становлять високотехнологічні товари, тоді як понад 25% імпорту з США це проміжна продукція для корейських підприємств [64].

У межах ініціативи Indo-Pacific Economic Framework (IPEF), започаткованої у 2022 році, США та Корея координують політику у стратегічних секторах, таких як, виробництві мікрочипів, акумуляторів, переробці літію, водню та критичних мінералів. Така співпраця спрямована на створення надійних регіональних виробничих мереж і зменшення залежності від китайських постачальників, що підсилює економічну безпеку обох країн.

Реалізація оновленої моделі торговельно-економічної співпраці між США та Республікою Корея передбачає не лише зростання обсягів торгівлі й інвестицій, а й глибокі структурні зміни у взаємодії двох економік. Завдяки переходу до партнерства, заснованого на інноваціях та цифровій трансформації, обидві країни зможуть суттєво посилити свою глобальну конкурентоспроможність.

Одним із головних результатів стане приріст ВВП за рахунок розвитку високотехнологічних галузей і спільних інвестицій у наукоємні проекти. Згідно з прогнозами модернізація угоди KORUS FTA та активізація інноваційної співпраці здатні підвищити ВВП США на 1,8%, а Республіки Корея на 2,4% до 2030 року (рис. 3.7). Економічне зростання забезпечуватиметься розвитком цифрової економіки, «зеленої» енергетики та індустріальних кластерів нового типу.

Оновлена модель також стимулює підвищення інвестиційної привабливості обох сторін. Для Кореї це означає залучення американських капіталів у науково-дослідну та енергетичну інфраструктуру, а для США розширення ринку збуту технологій і цифрових послуг. Розвиток спільних стартапів, R&D-платформ і цифрових інновацій створюватиме нові робочі місця,

насамперед у галузях відновлюваної енергетики, біотехнологій та ІТ.

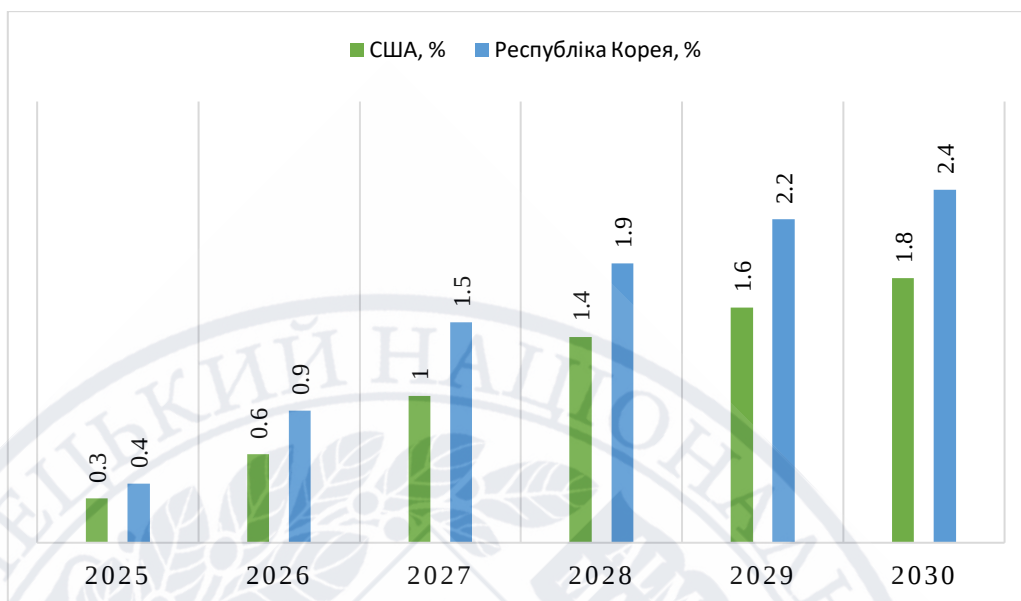

Рисунок 3.7 – Прогноз зростання ВВП США та Республіки Корея за рахунок технологічного партнерства, 2025-2030 рр., %

Джерело: розроблено автором за даними [37]

Оновлена модель взаємодії також сприятиме підвищенню екологічної ефективності двосторонньої співпраці. Завдяки спільним ініціативам у сфері декарбонізації, розвитку відновлюваної енергетики та електротранспорту, США та Корея планують скоротити викиди вуглекислого газу у промисловому секторі на 20-25% до 2030 року, що відповідає міжнародним кліматичним зобов'язанням обох країн [62].

Нова модель співробітництва між США та Республікою Корея характеризується переходом від класичної ліберальної парадигми до системного стратегічного партнерства, що охоплює не лише торгівлю, а й інвестиційну, науково-технологічну, екологічну та цифрову взаємодію. Це свідчить про перехід до якісно нового етапу економічної інтеграції, заснованої на спільних цінностях інноваційності, безпеки та сталого розвитку.

У формуванні нової моделі торговельно-економічного співробітництва між США та Республікою Корея важливу роль відіграє реалізація стратегічних напрямів, спрямованих на розвиток людського капіталу, інноваційних секторів

та адаптацію державної політики до сучасних глобальних тенденцій.

Таблиця 3.2 – Рекомендації щодо посилення ефективності торговельно-економічної взаємодії США та Республіки Корея

Напрямок	Приклади реалізації
Розвиток людського капіталу	• Створення спільних корейсько-американських освітніх програм у сферах штучного інтелекту, біотехнологій, квантових обчислень. • Розширення програм академічної мобільності та подвійних дипломів для підготовки висококваліфікованих спеціалістів. • Проведення спільних тренінгів і стажувань у компаніях США та Кореї для підвищення кваліфікації інженерів, аналітиків і фахівців з кібербезпеки.
Підтримка інноваційних секторів економіки	• Спільне фінансування у сферах напівпровідників, оборонних технологій, «зеленої» енергетики, електротранспорту та біомедицини. • Розвиток спільних інноваційних кластерів, технопарків та інкубаційних центрів у провідних регіонах.
Оптимізація державної політики та регуляторної взаємодії	• Спрощення процедур сертифікації товарів та послуг, в секторах ІТ, медтехніки, енергетики та авіабудування. • Координація політики промислових субсидій для уникнення торговельних конфліктів і підвищення прозорості державної підтримки підприємств.
Посилення бюджетної та інституційної підтримки економічного розвитку	• Розширення державних грантових програм для підтримки інноваційних підприємств, що беруть участь у спільних американо-корейських проектах. • Підтримка інвестицій у стратегічні галузі через податкові стимули, субсидії та державні гарантії. • Прискорення реалізації великих інфраструктурних проектів, що зміцнюють економічну інтеграцію двох країн.
Інституційне поглиблення економічного партнерства	• Розширення спільних комітетів у межах KORUS FTA для моніторингу ефективності торговельних та інвестиційних потоків. • Створення постійного експертного майданчика США-Корея з питань інновацій, енергетичної безпеки та глобальних ланцюгів доданої вартості.

Джерело: створено автором

Запропоновані напрями вказують на потенціал для поглиблення

стратегічної взаємодії між США та Республікою Корея, надаючи цілісний підхід до розвитку людського потенціалу, інновацій та інституційної допомоги. Їхнє впровадження посприє збільшенню надійності двосторонніх економічних відносин, вибудовуванню високотехнологічного формату партнерства та зміцненню конкурентоспроможності обох держав у світовому економічному просторі.

Висновки до розділу 3

У третьому розділі було розглянуто ключові напрями трансформації торговельно-економічної взаємодії між США та Республікою Корея в умовах глобальних викликів та структурних змін світової економіки. Аналіз показав, що сучасна модель двосторонніх відносин переходить від класичного формату лібералізації торгівлі до інтегрованої системи стратегічного партнерства, у центрі якої інновації, технології, «зелений» розвиток і цифрова трансформація.

Вплив глобальних чинників геополітичних, технологічних та екологічних, став каталізатором оновлення економічного співробітництва. США та Корея ефективно адаптувалися до нових умов, розвиваючи спільні ініціативи у сфері цифрової економіки, енергетичної безпеки та екологічної модернізації. Зокрема, в межах партнерств сформовано основу для розвитку спільних інновацій, водневої енергетики, відновлюваних джерел енергії та систем кібербезпеки. Це дозволило не лише знизити ризики, пов'язані з глобальними кризами, а й створити нові можливості для технологічного зростання.

У межах концепції нової моделі торговельно-економічної взаємодії США та Республіка Корея формують інноваційно-орієнтований альянс, заснований на обміні технологіями, знаннями й людським капіталом. Спільні проекти у галузях напівпровідників, біотехнологій, штучного інтелекту, цифрових послуг і відновлюваної енергетики стали фундаментом для створення інтегрованого виробничо-дослідницького простору. Така модель сприяє підвищенню ВВП обох країн, розвитку спільних проектів і зміцненню позицій у світі.

ВИСНОВКИ

У процесі проведеного дослідження було проаналізовано торговельно-економічну взаємодію між Сполученими Штатами Америки та Республікою Корея в контексті реалізації Угоди про вільну торгівлю KORUS FTA. Було виявлено закономірності розвитку двосторонніх економічних зв'язків, оцінено вплив глобальних трансформацій на динаміку співпраці, визначено ефективність чинної моделі взаємодії та обґрунтовано теоретико-практичні засади формування нової моделі партнерства, зорієнтованої на інновації, стійкість і довгострокове зростання.

KORUS FTA стала фундаментальним чинником у розвитку торговельно-економічних відносин між США та Республікою Корея. Її підписання у 2012 році поставило початок нового етапу лібералізації торгівлі, поглиблення економічної інтеграції та залучення інвестицій у високотехнологічні галузі. Угода сприяла суттєвому розширенню товарообігу, зростанню взаємних інвестицій і диверсифікації структури торгівлі. Якщо на початкових етапах співпраця концентрувалася переважно на виробничому секторі, то згодом вона поступово трансформувалася у високотехнологічне партнерство, у межах якого ключову роль відіграють сфери цифрових технологій, штучного інтелекту, відновлюваної енергетики та інноваційних послуг.

Дослідження показало, що сучасна модель торговельно-економічної взаємодії між США та Республікою Корея є результативною з точки зору макроекономічних показників, однак вимагає подальшої адаптації до нових викликів глобальної економіки. Зокрема, геополітична напруженість, цифрова революція та перехід до «зеленої» економіки створюють потребу у глибшій модернізації KORUS FTA, спрямованій на розширення її змісту за рахунок положень щодо цифрової торгівлі, кібербезпеки, інтелектуальної власності та екологічних стандартів. У цьому контексті нова модель партнерства між США та Республікою Корея має ґрунтуватися не лише на принципах лібералізації торгівлі, а й на інтеграції технологічного, інноваційного та «зеленого»

компонентів економічного розвитку.

Двостороння співпраця демонструє високу адаптивність до змін у світовій економіці. В умовах цифровізації обидві країни активно розвивають нові форми партнерства через ініціативи, які охоплюють сфери штучного інтелекту, 5G, відновлюваної енергетики, водневих технологій і виробництва електромобілів. Такі формати взаємодії не лише забезпечують економічну вигоду, а й сприяють зміцненню регіональної безпеки, створюючи передумови для довгострокової стабільності Індो-Тихоокеанського регіону.

В межах KORUS FTA формується нова архітектура економічних зв'язків, у центрі якої спільні інвестиції в наукоємні виробництва, розвиток інноваційних кластерів і координація у сфері екологічної політики. Зокрема, у 2015-2024 рр. обсяги інвестицій у відновлювану енергетику зросли майже в п'ять разів, а цифрова торгівля перетворилася на один із провідних напрямів співпраці, охоплюючи понад 11% двостороннього товарообігу. Це свідчить про поступовий перехід від традиційних форм торгівлі до обміну інноваційними продуктами, технологіями та знаннями.

Чинна модель економічних відносин має певні обмеження, пов'язані з нерівністю торгових вигод, нетарифними бар'єрами та недостатнім регулюванням питань екологічної відповідальності. У цьому контексті модернізація KORUS FTA повинна базуватися на розширенні її функціонального змісту, шляхом посилення положень щодо «зеленої» економіки, гармонізації стандартів, підтримки малих і середніх підприємств, а також стимулювання цифрових інновацій. Впровадження таких змін дозволить забезпечити баланс інтересів сторін і створити стабільну основу для подальшого економічного зростання.

Отже, нова модель торговельно-економічної взаємодії між США та Республікою Корея повинна базуватися на принципах інноваційності, екологічної стійкості, технологічного розвитку та взаємодоповнюваності економік. Її практична реалізація сприятиме не лише підвищенню ефективності двосторонньої торгівлі, а й формуванню стратегічного альянсу нового типу,

орієнтованого на розвиток знань, цифрових технологій і «зеленої» енергетики. У модернізація KORUS FTA та впровадження інноваційної моделі співпраці між США та Республікою Корея є ключем до зміцнення їхніх позицій у глобальній економіці, забезпечення сталого розвитку та збереження лідерства в умовах постійних світових трансформацій.

Результати проведеного кореляційно-регресійного аналізу для країн KORUS FTA засвідчили, що серед ключових макроекономічних показників найбільш вагомий вплив на формування ВВП мають рівень безробіття та державні витрати.

У процесі покрокового виключення змінних, що виявилися статистично незначущими або характеризувалися високою мультиколінеарністю, у фінальній моделі залишилися саме ці два фактори, вплив яких підтверджено на високому рівні значущості.

Аналіз показав, що рівень безробіття чинить негативний вплив на ВВП: підвищення безробіття на 1% призводить до скорочення валового внутрішнього продукту в середньому на 1,3 млн. дол. США. Така залежність є економічно обґрунтованою, оскільки зростання безробіття знижує рівень сукупного попиту, уповільнює виробництво та стримує інвестиційну активність.

На противагу цьому, державні витрати мають позитивний і статистично значущий вплив на ВВП. Збільшення витрат державного сектора на 1% ВВП спричиняє приріст економічного виробництва приблизно на 1,9 млн. дол. США. Це свідчить про дієвість фіскальних стимулів у забезпеченні економічного зростання, оскільки державні інвестиції сприяють модернізації інфраструктури, розширенню виробничих потужностей та створенню нових робочих місць.

Таким чином, регресійна модель демонструє, що саме взаємодія стану ринку праці та рівня державної фіскальної підтримки є визначальними для економічної динаміки країн-учасниць KORUS FTA. Інші досліджувані змінні обсяги експорту й імпорту, притік прямих іноземних інвестицій, а також інфляційні показники не продемонстрували достатньої статистичної значущості в межах побудованої моделі й були виключені під час оптимізації.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Грищенко Є. С., Скоробогатова Н. Є. Теоретичні аспекти визначення сутності міжнародної економічної інтеграції. *Економічний аналіз*. 2016. Т. 24, № 1. С. 16–21.
2. Резнічук М. С. Теоретичні засади економічної інтеграції. *Журнал європейського і порівняльного права*. 2018. С. 57–66
3. Іванюк І. В. Еволюція теоретичних підходів до міжнародної торгівлі: наукові школи, парадигми та інтеграційні перспективи. *Scientific Achievements of Students*. Житомир: Житомирський державний технологічний університет, 2017. С. 328–335.
4. Левківський В. М., Антоненко В. Г. Теоретичні засади формування та розвитку міжнародної економічної інтеграції. *Науковий вісник Чернігівського державного інституту економіки і управління. Серія І: Економіка*. 2012. Вип. 2. С. 120–124.
5. Павленко С. М. Зональні угоди про вільну торгівлю: міжнародний досвід та українська практика. *Економічний часопис*. 2017. № 8(24). С. 15–21.
6. Land F. P., Ohr R. (Eds). *International Economic Integration*. Heidelberg: Physica Verlag, 1995. 264 p.
7. Приходько І. В. Теоретичні концепції міжнародної економічної інтеграції. *Економічна думка*. 2015. Т. 19, № 1. С. 91–100.
8. Krugman P., Obstfeld M., Melitz M. *International Economics: Theory and Policy*. 11th ed. New York: Pearson, 2018. 792 p.
9. Lee C., Itakura K. *Economic Impacts of the Regional Comprehensive Economic Partnership (RCEP)*. Asian Economic Papers. 2018. Vol. 17, No. 3. P. 107–130.
10. Шелудько О. В. *Міжнародні економічні організації: теорія та практика*. Київ: Центр учбової літератури, 2015. 300 с.
11. Bown C. P. *The WTO and Preferential Trade Agreements: From Co-Existence to Coherence*. Cambridge: Cambridge University Press, 2011. 420 p.

12. Комар Н. М. Вільні торговельні угоди як чинник розвитку міжнародної економічної інтеграції. *Економіка і регіон*. 2017. № 4. С. 68–79.
13. Савельєва І. М. Особливості формування зон вільної торгівлі в умовах глобалізації. *Економічний часопис–XXI*. 2015. № 5. С. 120–124. URL: http://www.ej.kherson.ua/journal/economic_05/15.pdf (дата звернення: 29.09.2025).
14. Бураковський І. Г. Немиря ,О. Павлюк. Україна і європейська інтеграція. *Політика і час*. 2000. № 3–4. – С. 5–14
15. Enrico Spolaore. What Is European Integration Really About? A Political Guide for Economists. June 2013. – р. 24.
16. Онацький М., Панасенко Г. Розвиток двосторонніх відносин між США та Республікою Корея в останній третині XX – першій чверті XXI ст. *Сучасне суспільство*. 2021. № 1(22). С. 71–87.
17. Гаврилюк О. І. *Міжнародна економічна інтеграція: підручник*. Львів: Видавничий центр Львівської політехніки, 2016. 368 с.
18. Шелудько О. В. *Міжнародні економічні організації: теорія та практика*. Київ: Центр учбової літератури, 2015. 300 с.
19. Руденко В. М. Аналіз економічних наслідків угод про зону вільної торгівлі для України. *Науковий вісник*. 2018. № 3(42). С. 124–130.
20. Bown C. P. *The WTO and Preferential Trade Agreements: From Co-Existence to Coherence*. Cambridge: Cambridge University Press, 2011. 420 p.
21. Office of the United States Trade Representative. The U.S.–Korea Free Trade Agreement (KORUS FTA): Final Text and Summary-Washington, D.C., 2012. URL: <https://ustr.gov/trade-agreements/free-trade-agreements/korus-fta/final-text> (дата звернення 08.10.2025).
22. Office of the United States Trade Representative. Economic Impact of the U.S.–Korea Free Trade Agreement (2023 Report) Washington, D.C., 2023. URL: https://ustr.gov/sites/default/files/files/reports/2023/KORUS_Report.pdf (дата звернення 08.10.2025).
23. World Trade Organization. Free Trade Agreement between the United States and the Republic of Korea (WT/REG308) URL:

<https://rtais.wto.org/UI/PublicShowRTAIDCard.aspx?rtaid=308> (дата звернення 08.10.2025).

24. Шнирков О. І., Філіпенко А. С., Румянцев А. П. та ін.; за ред. Шниркова О. І., Муравйова В. І. *Зони вільної торгівлі на початку XXI століття: монографія*. Київ: Київський університет, 2013. 399 с.

25. Сидоренко О. *Економічна дипломатія в умовах глобалізації*. Львів: Видавництво ЛНУ, 2021. 242 с.

26. Choi I., Schott J. J., Gilbert J. P. Free Trade Between Korea and the United States? // In: *The United States and Korea: Looking Ahead to the Future*. 2001. С. 58–80.

27. UN Comtrade. URL: <https://comtradeplus.un.org/> (дата звернення: 09.10.2025).

28. United States Trade Representative. URL: <https://ustr.gov/> (дата звернення: 09.10.2025).

29. The Observatory of Economic Complexity. URL: <https://oec.world/en> (дата звернення: 09.10.2025).

30. U.S. Census Bureau. *Foreign Trade Statistics: Trade in Goods with South Korea (2012–2024)*. URL: <https://www.census.gov/foreign-trade/balance/c5800.html> (дата звернення: 11.10.2025).

31. World Bank Open Data. URL: <https://data.worldbank.org/> (дата звернення: 11.10.2025).

32. Лановий Я. В. Торговельно-економічне співробітництво між Україною та Республікою Корея: напрями та перспективи. Запоріжжя: ЗНУ, 2021.

33. Венгер В. В. Перспективи розвитку співробітництва України з Республікою Корея у пріоритетних видах економічної діяльності. *Економіка і суспільство*. 2020. № 22.

34. Moderna, South Korea reach agreement on \$200 mln vaccine facility. URL: <https://www.fiercepharma.com/manufacturing/moderna-sets-sights-200m-vaccine-factory-seoul-report> (дата звернення 09.10.2025).

35. Samsung to build \$17 billion chip plant in Taylor, Texas. URL: <https://www.americanprogress.org/article/new-samsung-semiconductor-plant-in-taylor-texas/> (дата звернення 09.10.2025).
36. Hyundai Motor Group to build \$5.5B EV, battery plant in Georgia. URL: <https://theconstructionbroadsheet.com/hyundai-building-b-georgia-electric-vehicle-and-battery-plants-p891-174.htm> (дата звернення 09.10.2025).
37. OECD. Trade and Globalisation. Economic Outlook URL: <https://www.oecd.org/> (дата звернення 09.10.2025).
38. Посольство України в Республіці Корея. Торговельно-економічне співробітництво між Україною та Кореєю
39. Гришкін, В.О. та Хегай, Є.О., 2018. Особливості інноваційного розвитку Південної Кореї. *«Молодий вчений»*, 10 (62), с. 757–760.
40. Кан, Д.С., 2020. Еволюція політики США щодо Кореї. *Вісник Донецького національного університету імені В. Стуса*. Політичні науки, 5, с. 40-48.
41. International Relations. Theory and the Asia Pacific/ G. John, I. Kenberry, M. Mastanduno (eds.) New York: Columbia University press, 2003, p. 8
42. Погорелова, І.С., 2015. Сучасні американсько-південнокорейські відносини: політико-військовий аспект. *International relations. Part «Political sciences»*
43. Andronova, I.V., Dyuzheva, N.V. and Andronov K.A., 2020. Foreign trade relations between the Republic of Korea and the United States in the context of the development of integration processes. *RUDN Journal of Economics*, 28 (4), p. 826-841.
44. Комар, Н. В. Глобальні трансформації світової економіки в умовах цифровізації. *Економічний простір*, 2021, № 175, с. 45–58.
45. Іващук, І. О. Енергетична безпека та “зелена” трансформація світового господарства: нові пріоритети міжнародної співпраці. *Журнал європейської економіки*, 2022, т. 21, № 3, с. 233–250.
46. Коваль, О. В. Цифрова економіка як чинник розвитку міжнародної

економічної взаємодії. *Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Економіка*, 2020, № 2(209), с. 56–62.

47. Дуброва, О. С. Геополітичні аспекти розвитку Східної Азії в контексті глобальної конкуренції США та Китаю. *Актуальні проблеми міжнародних відносин*, 2023, вип. 158, с. 77–89.

48. Філіпенко, А. С. Міжнародна економіка: сучасні виклики та напрями адаптації. Київ: КНЕУ, 2021. 412 с.

49. Brookings Institution. The Future of the U.S.–Korea Partnership in the Age of Technology and Climate Change. Washington, D.C., 2024. URL: <https://www.brookings.edu> (дата звернення 20.10.2025). [Електронний ресурс].

50. Korea Institute for International Economic Policy (KIEP). U.S.–Korea Cooperation on Digital and Green Transformation. Seoul: KIEP Research Papers, 2024. URL: <https://www.kiep.go.kr> (дата звернення 20.10.2025).

51. Cha, V. South Korea's Response to U.S. Demands: Minimize Risk, Maximize Reward / Center for Strategic & International Studies. – Washington, D.C., 2025. URL <https://www.csis.org/analysis/south-koreas-response-us-demands-minimize-risk-maximize-reward> (дата звернення 23.10.2025).

52. Шлапак А., Яценко О., Іващенко О., Зарицька Н., Осадчук В. Цифрова трансформація міжнародної торгівлі в контексті глобальної конкуренції: технологічні інновації та інвестиційні пріоритети. *Фінансово-кредитна діяльність: проблеми теорії і практики*. 2023. № 53. С. 334-347

53. Грабинський І., Українець Л. Еволюція цифровізації міжнародних економічних відносин. *Економіка та суспільство*. 2024. № 70.

54. Кравчук П.Я., Баула О.В. Цифровий розрив у міжнародній економіці: виклики для країн, що розвиваються. *Economic Space*. 2025. № 199. С. 65-70.

55. Гудіма Т., Трегуб О., Камишанський В. Угоди про міжнародну цифрову торгівлю та перспективи цифрової трансформації зовнішньоекономічної політики України. *Фінансово-кредитна діяльність: проблеми теорії і практики*. 2023.

56. Прохорова М., Баб'яр І. Роль цифрових технологій в управлінні

зовнішньою торгівлею України: виклики та перспективи для міжнародного бізнесу. *Сталий розвиток економіки*. 2025. № 4 (55). С. 529-536.

57. Кістерський, Л. Л., Орехова, Т. В. Україна-Південна Корея: потенціал економічної кооперації. *Економіка і організація управління*. 2022. № 2(4). С. 34-46

58. Федорів, І. Україна та Республіка Корея: співпраця у науково-технічній та військово-оборонній сферах. *Консенсус*. 2024

59. Han, Sanghyun. “Canvassing Variations in US-South Korea Cooperation on AI and Quantum Technology”. *Korea Economic Institute of America. Policy Brief*, December 10, 2024.

60. Lee, Chung Min. Building a New U.S.-Korea Technology Alliance: Strategies and Policies in an Entangled World. *Washington: Carnegie Endowment for International Peace*, 2024.

61. Lee, Doyeon; Kim, Keunhwan. A Collaborative Trans-Regional R&D Strategy for the South Korea Green New Deal to Achieve Future Mobility. *Sustainability*. 2021, 13(15), Article 8637.

62. Samsung to build \$17 billion chip plant in Taylor, Texas. URL: <https://www.americanprogress.org/article/new-samsung-semiconductor-plant-in-taylor-texas/> (дата звернення 06.10.2025). [Електронний ресурс].

63. Hyundai Motor Group to build \$5.5B EV, battery plant in Georgia. URL: <https://theconstructionbroadsheet.com/hyundai-building-b-georgia-electric-vehicle-and-battery-plants-p891-174.htm> (дата звернення 06.10.2025).

64. Чекригіна Я. Економічна політика Республіки Корея: витоки, ефективність, здобутки. Тернопіль: ТНПУ, 2022. 115 с.

65. Стратегія національної безпеки Республіки Корея. Київ: Національний інститут стратегічних досліджень, 2023. 38 с.

ДОДАТКИ

ДОДАТОК А

SUMMARY OUTPUT								
Regression Statistics								
Multiple R	0,999834068							
R Square	0,999668163							
Adjusted R Square	0,998506734							
Standard Error	150982,5216							
Observations	10							
ANOVA								
	df	SS	MS	F	Significance F			
Regression	7	1,37346E+14	1,96208E+13	860,7227501	0,001160947			
Residual	2	45591443646	22795721823					
Total	9	1,37391E+14						
	Coefficients	Standard Error	t Stat	P-value	Lower 95%	Upper 95%	Lower 95,0%	Upper 95,0%
Intercept	27687246,47	3408839,456	8,122191388	0,014822224	13020194,08	42354298,86	13020194,08	42354298,86
x1	79002,25437	24517,30641	3,222305626	0,084308154	-26487,20098	184491,7097	-26487,20098	184491,7097
x2	25599,56531	15067,88665	1,698948625	0,23142799	-39232,31832	90431,44894	-39232,31832	90431,44894
x3	219046,1152	54748,38822	4,00096007	0,057165823	-16517,18684	454609,4172	-16517,18684	454609,4172
x4	-147626,7991	38370,45254	-3,847408339	0,061399737	-312721,5315	17467,93328	-312721,5315	17467,93328
x5	570152,1211	125385,8079	4,547182259	0,045115508	30660,53257	1109643,71	30660,53257	1109643,71
x6	2273,878073	28104,98661	0,08090657	0,942883808	-118652,1193	123199,8754	-118652,1193	123199,8754
x7	-1586137,145	240851,609	-6,585536846	0,022289755	-2622437,978	-549836,3126	-2622437,978	-549836,3126

Рисунок А.1 – Звіт функції «Регресія» для країн KORUS FTA

Джерело: розроблено автором самостійно на основі табл. 2.6

ПРОДОВЖЕННЯ ДОДАТКУ А

SUMMARY OUTPUT								
Regression Statistics								
Multiple R	0,956243098							
R Square	0,914400862							
Adjusted R Square	0,889943966							
Standard Error	1296179,293							
Observations	10							
ANOVA								
	df	SS	MS	F	Significance F			
Regression	2	1,25631E+14	6,28153E+13	37,38826244	0,000183503			
Residual	7	1,17606E+13	1,68008E+12					
Total	9	1,37391E+14						
	Coefficients	Standard Error	t Stat	P-value	Lower 95%	Upper 95%	Lower 95,0%	Upper 95,0%
Intercept	-24411374,2	9026057,415	-2,704544529	0,030438237	-45754608,46	-3068139,942	-45754608,46	-3068139,942
x5	-1329038,693	239075,9124	-5,559065652	0,000851751	-1894363,393	-763713,9922	-1894363,393	-763713,9922
x7	1913078,632	284466,5696	6,725143957	0,000271109	1240422,082	2585735,181	1240422,082	2585735,181

Рисунок А.2 – Звіт функції «Регресія» для оновленої моделі країн KORUS FTA

Джерело: розроблено автором самостійно на основі табл. 2.6